

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2016 -2019

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Jana Klozová

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci ve Škoda Auto a.s.

Praha 2019

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Miroslav Kosina**

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR COMBINED FULL-TIME STUDIES

2016 -2019

BACHELOR THESIS THESIS

Jana Klozová

Health and safety at work in Škoda Auto a.s.

Prague 2019

The Bachelor Thesis Work Supervisor: **Mgr. Miroslav Kosina**

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů. Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze, dne 5. 2. 2019

Jana Klozová

Poděkování

Děkuji panu Mgr. Kosinovi za metodické vedení a cenné rady při zpracování této bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat Bc. Lence Bočkové, DiS, vedoucí ekologie a pracovní ochrany ve Škoda Auto a.s. za poskytnutí firemních materiálů a statistik.

V neposlední řadě děkuji své rodině za podporu a trpělivost v průběhu studia.

Anotace

Cílem bakalářské práce je seznámení čtenáře se základními právními předpisy a pojmy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, práv a povinností zaměstnanců a zaměstnavatelů, týkajících se této problematiky. Dále práce seznamuje čtenáře s různými metodami vyhledávání a vyhodnocování rizik, se systémem bezpečnosti a ochrany zdraví při práci ve vybraném podniku, konkrétně v největší automobilce u největšího zaměstnavatele regionu Mladá Boleslav. Bakalářská práce se též zaměří na úrazovost a školení zaměstnanců a bude zakončena dotazníkovým šetřením a vyhodnocením stanovených hypotéz.

Klíčová slova

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci, metody hodnocení, odborně způsobilá osoba, osobní ochranné prostředky, pracovní úraz, právní předpisy, riziko, školení, zaměstnanec, zaměstnavatel, zákoník práce.

Annotation

The aim of Bachelor thesis is familiarization of reader with the basic legal regulations and terms in the area of occupational health and safety, rights and obligations of the employees and employers related this problems. In addition, the thesis introduces readers various methods of searching and evaluation of risks (risk assessment), system of occupational health and safety in the selected company and that concretely in the largest car manufacturer and the biggest employer in the region Mladá Boleslav. Bachelor thesis will also focus on increase of accident rate and on-the-job training employees and will be finished of questionnaire survey and evaluation of fixed hypothesis.

Key words

Occupational health and safety, methods of evaluation, professional qualified person, personal protective equipment, accident at work, legal regulations, risk, training, employee, employer, Labour Code.

OBSAH

1	ÚVOD	1
2	CÍL A METODIKA PRÁCE	2
2.1	Cíl práce	2
2.2	Metodika práce	2
3	TEORETICKÁ ČÁST	3
3.1	Historie bezpečnosti práce	3
3.2	Management bezpečnosti a ochrany zdraví při práci	3
3.3	Bezpečný podnik	4
3.4	Integrovaný systém managementu	5
3.5	ČSN ISO 45001 (ČSN OHSAS 18001).....	5
3.6	EHS/EU.....	7
4	ZÁKLADNÍ POJMY	9
5	ZÁKLADNÍ PRÁVNÍ PŘEDPISY	11
5.1	Právní úprava.....	11
5.2	Výtah základních zákonů, nařízení a vyhlášek	12
5.3	Státní úřad inspekce práce.....	13
5.4	Krajská hygienická stanice.....	13
5.5	Státní zdravotní úřad	13
6	PRÁVA A POVINNOSTI V OBLASTI BOZP	14
6.1	Práva a povinnosti zaměstnavatele	14
6.2	Nejčastější chyby zaměstnavatele	15
6.3	Práva a povinnosti zaměstnance v oblasti BOZP	15
6.4	Nejčastější chyby zaměstnance v oblasti BOZP	16
6.5	Pracovní úraz	17
7	ŠKOLENÍ ZAMĚSTNANCŮ	18
7.1	Osobní ochranné pracovní prostředky	20
8	ODBORNĚ ZPŮSOBILÁ OSOBA	21
8.1	Zkouška odborné způsobilosti.....	21
8.2	Úloha odborně způsobilé osoby	22
9	ODBOROVÁ ORGANIZACE A BOZP	23

10	PRAKTICKÁ ČÁST	24
10.1	Vyhledávání a vyhodnocení rizik	24
10.2	Metody vyhledávání rizik	24
10.2.1	Jednoduchá metoda posuzování rizika (HSE)	24
10.2.2	Jednoduché hodnocení rizika (OSHA)	25
10.2.3	Bodová metoda	26
10.2.4	Bezpečnostní prohlídka	28
10.2.5	Kontrolní seznam (Checklist)	28
10.2.6	Metoda „What – If“ (Co se stane, když?).....	29
10.2.7	Metoda FMEA a FMECA	29
10.3	Výběr metody	31
11	SYSTÉM BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ VE ŠKODA AUTO ..	32
11.1	Systém bezpečnosti práce v koncernu VW	32
11.2	Společnost Škoda Auto a.s.	33
11.3	Systém bezpečnosti práce ve Škoda Auto.....	34
11.4	Metody vyhledávání a vyhodnocení rizik ve Škoda Auto	35
12	ÚRAZOVOST VE ŠKODA AUTO.....	36
13	DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ.....	38
14	VYHODNOCENÍ STANOVENÝCH HYPOTÉZ.....	41
15	ZÁVĚR.....	42
16	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	43
16.1	Seznam použitých českých zdrojů.....	43
16.2	Seznam použitých zákonů, nařízení vlády a vyhlášek.....	44
16.3	Seznam použitých internetových zdrojů	45
17	SEZNAM ZKRATEK.....	47
18	SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ A TABULEK	47
19	SEZNAM PŘÍLOH.....	48
19.1	Příloha A - dotazník.....	48
19.2	Příloha B – výsledky ostatních otázek	51
19.3	Příloha C – metoda „rizika na PC“	53

1 ÚVOD

Bakalářská práce se bude zabývat problematikou bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Toto téma jsem si vybrala z důvodu, že mne bezpečnost a ochrana zdraví při práci velmi zajímá a ráda bych se tomuto oboru věnovala na profesionální a odborné úrovni.

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci by měla být jednou z nejvýznamnějších oblastí v organizaci. Bezpečností a ochranou zdraví při práci by se měl zabývat každý, kdo je zapojen do pracovního procesu. I přes všechna přijímaná opatření stále dochází k pracovním úrazům a nemocem z povolání. Oproti minulosti se díky důkladnému systému bezpečnosti a ochrany zdraví při práci daří neustále snižovat tyto následky. Každý zaměstnavatel by se měl zajímat o bezpečnost a zdraví při práci svých zaměstnanců a měl by mít přehled alespoň o základních právních předpisech a normách týkajících se otázek bezpečnosti zdraví při práci.

Organizace i zaměstnavatelé, ve většině případů pochopili, že starat se o zdraví a bezpečnost svých pracovníků přináší i ekonomické výhody. Je důležité si uvědomit, že dodržování bezpečnosti při práci je pro zaměstnavatele také nemalým finančním nákladem (např.: ochranné pracovní pomůcky, protiskluzové krytiny, ergonomické pomůcky a jiné). V současnosti ale zaměstnavatelé velmi dobře vědí, že investice do pracovních a ochranných pomůcek či modernizaci provozu a technologií je pro ně výhodnější. Nízká úroveň bezpečnosti a ochrany zdraví při práci vede ke zvyšování pracovních úrazů, havárií, poškození majetku a v horším případě i ztrátu lidského života. Pokud si pracovník přivodí úraz, nebo nemoc z povolání jen proto, že zaměstnavatel ignoroval odstranění rizikového faktoru, může taková událost skončit až u soudu vymáháním odškodného za újmu způsobenou na pracovišti. V drtivé většině soudní spor vyhraje zaměstnanec.

I z lidského hlediska by si zaměstnavatelé měli uvědomit, že zdraví má každý člověk jen jedno a proto by se měly firmy zaměřit na systematické vyhledávání rizik, což ostatně nařizuje zákoník práce §102, který říká, cituji: „*Zaměstnavatel je povinen soustavně vyhledávat nebezpečné činitele a procesy pracovního prostředí a pracovních podmínek zjišťovat jejich příčiny a zdroje.*“¹

¹ SCHMIED, Z., TRYLČ, L. *Zákoník práce*. Olomouc: ANAG, 2016, s. 57. ISBN 978-80-7263987-8.

2 CÍL A METODIKA PRÁCE

2.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je seznámení čtenáře se základními pojmy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (dále jen BOZP), právními předpisy v oblasti BOZP, práv a povinností zaměstnanců a zaměstnavatelů a školení zaměstnanců. Vysvětlení pojmu odborně způsobilé osoby (dále jen OZO) a její úlohu v organizaci.

V praktické části se práce věnuje metodám ve vyhledávání a vyhodnocování rizik. Seznamuje čtenáře se systémem řízení bezpečnosti práce ve Škoda Auto a.s., a nástrojů, které organizace využívá v praxi.

Dále je uvedena statistika úrazovosti, která se od roku 2016 zvyšuje, a cílem práce je proto ověřit si a potvrdit či zamítnou stanovené hypotézy:

Hypotéza č. 1: Je zvyšující se úrazovost následkem zvýšeného počtu zaměstnanců?

Hypotéza č. 2: Je zvyšující se úrazovost následkem nedostatečného či nesprávného školení zaměstnanců?

Hypotéza č. 3: Zajímají se zaměstnanci dostatečně o oblast bezpečnosti a zdraví při práci?

Praktická část je zakončena personální statistikou a dotazníkem, který je zaměřený na bezpečnost a ochranu zdraví a školení zaměstnanců a má potvrdit nebo vyvrátit tyto hypotézy.

V závěru je shrnutí poznatků, vyvrácení či potvrzení hypotéz a případné doporučení ke zlepšení metod a nástrojů v oblasti BOZP ve vybraném podniku.

2.2 Metodika práce

Bakalářská práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. Teoretická část bakalářské práce byla zpracována na základě sekundárních zdrojů, tedy prostudováním odborné literatury, (odborných publikací, knih a článků, právních předpisů a směrnic, internetu a intranetu, firemních statistik), jenž se zabývá zvoleným tématem.

Praktická část se zabývá rozborem metod ve vyhledávání a vyhodnocení rizik a se systémem bezpečnosti a ochrany zdraví ve vybraném podniku a doplněna je dotazníkovým šetřením, na základě kterého jsou vyhodnoceny stanovené hypotézy.

3 TEORETICKÁ ČÁST

3.1 Historie bezpečnosti práce

Na našem území se bezpečnost práce vyvíjela velmi pomalu. Za první zmínku můžeme považovat Horní zákoník pro Kutnou horu Václava II, který je z přelomu 13. a 14. století. Obsahoval kromě jiného i pracovní právo a pravidla, jejichž cílem bylo zajištění bezpečnosti práce v dolech. Řešilo se větrání, osvětlení i pracovní doba, která byla zkrácena na 6 hodin apod. Také byla stanovena kontrola plnění těchto předpisů.²

O skutečném vzniku bezpečnosti při práci můžeme hovořit přibližně od 19. století a tzv. průmyslové revoluce, která přinesla ohromné množství pracovních i smrtelných úrazů. *„Na problematiku bezpečnosti práce a ochranu zaměstnanců se začala ve zvýšené míře soustřeďovat pozornost příslušných mezinárodních orgánů po skončení 2. sv. války. Zprvu se tak dělo v souvislosti s obnovou válkou zničeného hospodářství a později při rozvoji průmyslové výroby. V posledním desetiletí 20. století a v první dekádě 21. století se na tuto oblast zaměřila pozornost také příslušných orgánů v rámci evropských struktur.“*³

3.2 Management bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Management BOZP znamená neustálé identifikování, vyhodnocování a kontrolování rizik. Vytvoření kvalitního systému BOZP je úkol hlavně pro vrcholový management společnosti. Pokud má management BOZP dobře fungovat musí se při jeho zavádění postupovat systematicky a podle určených pravidel. K jednotlivým krokům plánu by mělo patřit sestavení legislativních požadavků, které se týkají této problematiky, implementace do systému organizace a neustálá kontrola a aktualizace. Legislativa v České republice má ohledně BOZP určitý právní rámec který musí společnost dodržovat. Existují ale i jiné nepovinné přístupy, které tak organizace mohou přijmout dobrovolně. Mezi takové přístupy patří např. Bezpečný podnik, Integrovaný systém řízení, normativní doporučení ČSN ISO 45001 nebo EHS/EU.

² GOGOVÁ, R. a spol. *Pracovní doba podle zákoníku práce a dalších souvisejících předpisů*. 2. přepracované vydání. ANAG., 2012, s. 18. ISBN 978-80-7263-759-1

³ BĚLINA, M. a kol. *Pracovní právo*. 5. doplněné a podstatně přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 368. ISBN 978-80-7400-405-6

3.3 Bezpečný podnik

Program „Bezpečný podnik“ má za cíl zvýšit úroveň bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (dále jen BOZP), včetně ochrany životního prostředí. Garantem programu je Státní úřad inspekce práce. Od roku 2003 je program „Bezpečný podnik“ na základě usnesení vlády č. 475 součástí úkolů stanovených v zájmu zvyšování bezpečnosti práce. Požadavky na systém řízení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci specifikované v programu „Bezpečný podnik“ vychází z principu a zásad uplatňovaných systémovými normami ISO 14001, ISO 9001, ČSN ISO 45001:2017 a příručkou ILO-OHS 2001.

Program „Bezpečný podnik“ je jedním ze způsobů, jak implementovat systém řízení BOZP do celkového systému řízení v daném subjektu. Osvědčení „Bezpečný podnik“ se předává dvakrát ročně příslušným Oblastním inspektorátem práce, který musí kontrolu ukončit dva měsíce před předání osvědčení.

Program „Bezpečný podnik“ je svými požadavky zaměřen na prevenci.⁴

Základní prvky systému řízení BOZP uplatňované programem „Bezpečný podnik“:

Obr. 1 „Bezpečný podnik“ – Neustálé zlepšování

Zdroj: Státní úřad inspekce práce⁵

⁴ STÁTNÍ ÚŘAD INSPEKCE PRÁCE. *Příručka k programu „Bezpečný podnik“* [online]. 2017 [cit. 2017-07-31] s. 8-10. Dostupné z:

http://www.suip.cz/_files/suip24ba6f2db999090b16c3ca24f74d410e/bezpecny-podnik-2017.pdf

⁵ STÁTNÍ ÚŘAD INSPEKCE PRÁCE. *Příručka k programu „Bezpečný podnik“* [online]. 2017 [cit. 2017-07-31] s. 9. Dostupné z:

http://www.suip.cz/_files/suip24ba6f2db999090b16c3ca24f74d410e/bezpecny-podnik-2017.pdf

3.4 Integrovaný systém managementu

Integrovaný systém managementu, neboli řízení (IMS – Integrated management system) je společné zavedení a udržování různých systémů řízení. Integrovaný systém řízení je způsob vedení společnosti, který splňuje požadavky na jednání společnosti v souladu s právními a jinými závaznými předpisy, na zajištění vysoké kvality výrobků, na ochranu životního prostředí a hospodaření s energiemi, na bezpečnost informací a péči o hmotný i nehmotný majetek. IMS identifikuje, zavádí a pomáhá standardizovat a neustále zlepšovat procesy, které vedou k trvalému dosahování a zlepšování výsledků společnosti v zájmu naplnění strategie a politiky společnosti.^{6,7}

Zejména se jedná o tyto systémy:

- QMS – tento systém je zaměřen na kvalitu.
- EMS – tento systém je zaměřen na životní prostředí
- HSMS – tento systém je zaměřen na bezpečnost a ochranu zdraví
- ISMS – tento systém je zaměřen na bezpečnost informací

3.5 ČSN ISO 45001 (ČSN OHSAS 18001)

Norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 45001:2017 (Systém managementu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci – Požadavky s návodem použití) a nahrazují se jí normy ČSN OHSAS 18001 a 1802. Jedná se o normu, která stanovuje povinnosti a požadavky organizacím.

Citují: *„Organizace je odpovědná za bezpečnost a ochranu pracovníků a jiných osob ovlivňovaných jejich činnostmi. Tato odpovědnost zahrnuje podporu a ochranu jejich fyzického a duševního zdraví. Zavedení systému managementu BOZP má umožnit organizaci zajišťovat bezpečná a zdravá pracoviště, předcházet pracovním úrazům a poškození zdraví a neustále zlepšovat výkonnost v oblasti BOZP“.*⁸

⁶ Platná verze *Příručky IMS* na Zaměstnaneckém portálu od 01. 10. 2018

⁷ VÁCHAL, J., VOCHOZKA, M. A KOL. *Podnikové řízení*. Grada Publishing a.s., 2013. s. 521-528. ISBN 978-80-2478-682-7

⁸ Interní materiál Škoda Auto a.s. – *ČSN ISO 45001*, vydala česká agentura pro standardizaci 2018, s. 6

Norma OHSAS 45001 má univerzální charakter, takže může být zaveden ve všech typech organizací.

Zavedení normy je dobrovolné a je známkou kvality organizace, která tak pomáhá obstát před konkurencí.⁹

Některé základní požadavky stanovené normou:

- Běžné činnosti – posoudit standardní činnosti vykonávané v organizaci
- Mimořádné činnosti – musí být řešeny všechny možné varianty mimořádných pracovních činností
- Rizika pro dodavatele - informace o rizicích musí být prokazatelně předány firmám, které u zaměstnavatele působí
- Rizika od dodavatelů – informace o cizích rizicích, které ovlivňují vlastní zaměstnance, musí být prokazatelně předána vlastním zaměstnancům
- Nebezpečí mimo pracoviště – nebezpečí není pod kontrolou firmy (např. napadení útočníkem, úder blesků aj)
- Nebezpečí kolem pracoviště – nebezpečí je pod kontrolou organizace (např. pohyb vlastních vysokozdvizných vozíků)
- Lidské schopnosti – zvažovat jako možné riziko
- Řízení rizik – dokumentovat a realizovat opatření na minimalizaci rizik, postupovat od odstranění rizika po OOPP
- Zařízení a stroje – zpracovat relevantní informace do řízení rizik
- Registr rizik - zdokumentovat a udržovat informace o rizicích v aktuálním stavu
- Infrastruktura – definovat rizika, posoudit možnost nebezpečí (např. padající sníh ze střech, padající omítka, hromosvody apod.)¹⁰

Přístup systému managementu BOZP, který se v této normě používá, je založen na konceptu Plánuj – Dělej – Kontroluj – Jednej.

⁹ Interní materiál Škoda Auto a.s. – ČSN ISO 45001, vydala česká agentura pro standardizaci 2018, s. 6

¹⁰ ŠENK, Z. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci přehledně podle normy OHSAS*. ANAG, 2012. s. 24 – 25. ISBN 978-80-7263-737-9

Tato norma ovšem nezahrnuje požadavky specifické pro jiné předměty, jako jsou např. otázky kvality, společenské odpovědnosti, životního prostředí apod., ačkoli jeho prvky mohou být sladěny nebo integrovány s prvky jiných systémů managementu.

3.6 EHS/EU

Evropská unie, dříve Evropské hospodářské společenství pro oblast bezpečnosti a zdraví při práci do poloviny 80. let 20. století neupravovala. V roce 1972 byla sociální politika na stejné úrovni jako hospodářská a měnová politika. Harmonizace národní legislativy s právem ES/EU se provádí dle směrnic Rady EU. Směrnice musí být implementovány do vnitřního právního řádu. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci se mění společně se změnami výroby i výrobních metod. V době, kdy Evropská unie vypracovala základní pravidla BOZP, se i tak objevují nové problémy, hlavně po psychosociální a ergonomické stránce. Rozvíjení takových pravidel je nekončící proces, který vyžaduje nové iniciativy a pokračování.¹¹

Směrnice Evropské Unie v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci řeší problematiku v celé její šíři.¹²

Problematika BOZP v České republice je dělena na níže uvedené oblasti:

- Zdravotní – škodlivé faktory (např. hluk, vibrace, chemikálie, prach, fyzická zátěž) a tyto jsou v kompetenci ministerstva zdravotnictví
- Bezpečnost práce – pracovní podmínky (pracoviště, osobní ochranné pomůcky) a tyto jsou v kompetenci ministerstva práce a sociálních věcí.

Vybrané směrnice:

- *Směrnice 89/655/EHS – upravuje vybavení a zařízení pracovišť z pohledu BOZP (např. únikové cesty, větrání, osvětlení, soc. zařízení, první pomoc aj.)*
- *Směrnice 89/655/EHS – určuje základní požadavky na BOZP při používání pracovního zařízení (např. bezpečnostní kryty, ovladače aj.)*

¹¹ JACOBSEN, L. a spol. *Evropská cesta BOZP: Základy, instituce, výzvy*. Praha: Českomoravská konfederace odborových svazů, 2006. s. 24. ISBN 80-8680-908-0

¹² Bezpečnost práce v Evropě. *Legislativa Evropské unie*. [online]. © 2002 [cit. 20102-07-11]. Dostupné z: <https://www.bozpinfo.cz/bezpecnost-prace-v-evrope-legislativa-evropske-unie>

- *Směrnice 2001/45/EHS – novelizuje směrnici 89/655/EHS a doplňuje ji o přílohy požadavků na lešení, žebříky a pomůcky pro práci ve výškách.*
- *Směrnice 92/57/EHS – základní požadavky BOZP na staveništích (např. vybavení stavenišť, ustanovení koordinátora pro otázky bezpečnosti a ochrany zdraví).*

Dílčí směrnice:

- *89/654/EHS Směrnice Rady o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví na pracovišti*
- *89/655/EHS Směrnice Rady o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví pro používání pracovního zařízení zaměstnanci při práci*
- *2001/45/ES Směrnice Rady, kterou se mění směrnice 89/655/EHS o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví pro používání pracovního zařízení zaměstnanci při práci*
- *89/656/EHS Směrnice Rady o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví pro používání osobních ochranných prostředků zaměstnanci při práci*
- *90/269/EHS Směrnice Rady o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při ruční manipulaci s břemeny spojenou s rizikem, zejména poškození páteře, pro zaměstnance*
- *92/85/EHS Směrnice Rady o minimálních požadavcích na bezpečnostní a/nebo zdravotní značky na pracovišti*
- *92/85/EHS Směrnice Rady o zavedení opatření pro podporu zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví těhotných pracovník, pracovník nedávno rodících nebo kojících*
- *90/394/EHS Směrnice Rady o ochraně pracovníků před riziky spojenými s expozicí karcinogenům při práci*
- *90/270/EHS Směrnice Rady o minimálních bezpečnostních a zdravotních požadavcích pro práci s přístroji s obrazovkou*
- *93/104/ES Směrnice Rady o některých aspektech organizace pracovního času¹³*

¹³ *Bezpečnost práce v Evropě. Legislativa Evropské unie. [online]. © 2002 [cit. 20102-07-11]. Dostupné z: <https://www.bozpinfo.cz/bezpecnost-prace-v-evrope-legislativa-evropske-unie>*

4 ZÁKLADNÍ POJMY

Bezpečnost – Rovnováha mezi absencí rizika a ostatními požadavky na výrobek, činnosti nebo provoz, včetně užitečnosti, vhodnosti a nákladů.

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci – soubor opatření (technických, organizačních, výchovných a jiných), který při správné realizaci vytvoří podmínky k tomu, aby se pravděpodobnost ohrožení, nebo poškození zdraví snížila na minimum.

Bezpečnostní technik – může zajišťovat úkoly v prevenci rizik, pokud splní ustanovení právních předpisů. Tento pojem se již oficiálně nepoužívá. V současnosti je to odborně způsobilá osoba (OZO) v prevenci rizik – dle zákona 309/2006Sb.

ČSN ISO 45001:2018 - definuje požadavky systémového přístupu řízení BOZP, který je součástí celkového managementu podniku.

Hodnocení rizik – celkový proces odhadu závažnosti rizik a rozhodování o tom, zda je nebo není riziko přípustné.

Náprava – opatření k odstranění zjištěné nehody.

Nebezpečí – zdroj, situace nebo činnost s potenciálem způsobit vznik poranění člověka nebo poškození zdraví, nebo jejich kombinaci (definice podle normy OHSAS)

Nehoda – nepředvídatelná, nežádoucí událost, která může, ale nemusí být spojena se zraněním člověka nebo poškozením zařízení, přerušující však vykonávání činnosti. Předchází jí vždy nebezpečné jednání nebo nebezpečné podmínky, příp. obojí současně.¹⁴

Nemoc z povolání – změny zdravotního stavu, jež vznikly při výkonu práce nepříznivým působením podmínek, které jako nemoc z povolání byly označeny v lékařském posudku z místně příslušné (státem autorizované) kliniky nemocí z povolání.

Ohrožení – stav, ve kterém je objekt vystaven nebezpečí

¹⁴ Výkladový terminologický slovník [online]. © 2007 [cit. 2018-01-31]. Dostupné z:

<http://www.vubp.cz/images/soubory/prevence-zavaznych-havarii/metodiky/vykladovy-terminologicky-slovník-11-2016-final.pdf>

Odborná způsobilost – pro výkon určitých činností je potřeba odborná způsobilost, kterou vyžadují právní předpisy. Ty stanovují určité předpoklady k takovým činnostem, a mají své požadavky či podmínky stanovené v zákoně č. 595/2006 Sb.

Riziko – kombinace pravděpodobnosti výskytu nebezpečné události nebo expozice a závažnosti úrazu nebo poškození zdraví, které může být způsobeno událostí nebo expozicí jejímu vlivu.

Požár – *každé nežádoucí hoření, při kterém dojde k usmrcení nebo zranění osob nebo zvířat, ke škodám na materiálních hodnotách nebo životním prostředí a nežádoucí oheň, při kterém byly osoby, zvířata, materiální hodnoty nebo životní prostředí bezprostředně ohroženy* (viz § 1 písm. m vyhlášky č. 241/2001 Sb.)

Pracoviště – prostor, kde je vykonávána pracovní činnost pro potřeby zaměstnavatele, tzn., může to být i zaměstnanec na služební cestě či zaměstnanec pracující u zákazníka doma, ale i zaměstnanec pracující na základě vzájemné dohody ve svojí domácnosti.

Pracovní úraz (dále jen PÚ) – poškození zdraví nebo smrt zaměstnance, došlo-li k němu nezávisle krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním.

Skoronehoda – skutečná událost, která nastala a při níž mohlo dojít k ohrožení života, zdraví, majetku (případně i současně). Kdyby se náhodnou shodou okolností odvíjela jinak, tak by k újmě neodvratitelně došlo.¹⁵

Zákoník práce – je zákoník upravující převážnou část českého individuálního pracovního práva. Současný zákoník práce (zákon č. 262/2006 Sb.) nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2007 a zrušil dřívější zákoník práce (č. 65/1965 Sb.).¹⁶

¹⁵ Intranet Škoda Auto a.s.

¹⁶ Výkladový terminologický slovník [online]. © 2007 [cit. 2018-01-31]. Dostupné z: <http://www.vubp.cz/images/soubory/prevence-zavaznych-havarii/metodiky/vykladovy-terminologicky-slovník-11-2016-final.pdf>

5 ZÁKLADNÍ PRÁVNÍ PŘEDPISY

Hlavními právními zdroji v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví jsou v ČR Ústava České republiky a Listina práv a svobod čl. 28, 29 a 31, Směrnice Rady EHS, Občanský zákoník, Zákoník práce, Sběrka zákonů – hlavně vyhlášky vydané Českým úřadem bezpečnosti práce a normy ČSN.

Zákoník práce č. 262/2006 Sb. (dále ZP) rozumí bezpečnost a ochranu zdraví jako součást plnění výrobních a pracovních úkolů zaměstnavatelů a určuje v těchto souvislostech práva i povinnosti jednotlivým účastníkům pracovního poměru a práva, povinnosti a oprávnění odborovým orgánům v oblasti kontroly bezpečnosti práce. Porušení těchto povinností se trestá. Hlavním cílem bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je předejít vzniku pracovních úrazů a nemocí z povolání. Právní úprava bezpečnosti a ochrany zdraví při práci:

- povinnosti zaměstnavatelů v oblasti BOZP
- povinnosti zaměstnanců v oblasti BOZP
- kontrola odborových orgánů v oblasti BOZP
- státní odborný dozor v oblasti BOZP ¹⁷

5.1 Právní úprava

Podrobně bezpečnost práce upravuje zákon č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. S právní úpravou souvisí i poskytování pracovnělékařských služeb, které jsou podrobně popsány v zákoně č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách. Zákon upravuje pracovnělékařské služby a posuzování zdravotní způsobilosti.

Následují prováděcí předpisy, které jsou navázány na zákoník práce v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Jedny z nejdůležitějších můžeme zmínit Nařízení vlády č. 459/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních

¹⁷ SOUŠKOVÁ, M., SPIRIT, M. *Pracovní právo*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2004, s. 127. ISBN 978-80-245-1379-9

ochranných prostředků, mycích, čistících a dezinfekčních prostředků. Nařízení vlády č. 201/2010 Sb., o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu, ve znění nařízení vlády š. 170/2014 Sb. nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, rizikové faktory pracovních podmínek, poskytování ochranných nápojů a hygienické požadavky na pracovní prostředí a pracoviště. Nařízení vlády š. 375/2017 Sb., kterým se stanoví vzhled a umístění bezpečnostních značek a zavedení signálů.

5.2 Výtah základních zákonů, nařízení a vyhlášek

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů v znění pozdějších předpisů

Zákon č. 266/2006 Sb., o úrazovém pojištění zaměstnanců

Zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně v platném znění

Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon ČNR č. 174/1968 Sb., o státním odborném dozoru nad bezpečností práce, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí

Zákon č. 2/1991 Sb., kolektivním vyjednáváním

Zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů

Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách

Zákon č. 174/1968 Sb., o státním dozoru nad bezpečností práce

Nařízení vlády č. 375/2017 Sb., kterým se stanoví vzhled a umístění bezpečnostních značek a zavedení signálů, ve znění pozdějších předpisů

Nařízení vlády č. 101/2005 Sb., o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí

Nařízení vlády č. 148/2006 Sb., o ochraně před nepříznivými účinky hluku a vibrací.

5.3 Státní úřad inspekce práce

Jde o orgán státní správy, jehož cílem je kontrola dodržování předpisů nejen v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ale i obecných pracovněprávních vztahů a tedy snaha o předcházení negativních jevů, jako jsou pracovní úrazy, nemoci z povolání a haváriím technických zařízení. Státní úřad inspekce práce spadá pod Ministerstvo práce a sociálních věcí a jeho činnost je řízena podle zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce. Do pravomocí státního úřadu inspekce práce kromě kontrol, patří také udělování pokut za porušení předpisů.¹⁸

5.4 Krajská hygienická stanice

Hygienická stanice v Praze, Krajské hygienické stanice spolu s Ministerstvem obrany a Ministerstvem vnitra má v kompetenci výkon státního dozoru nad poskytováním pracovnělékařských služeb a také kontrolu zaměstnavatelů v plnění jejich povinností. Dále krajská hygienická stanice rozhoduje o zařazení prací do příslušné kategorie. Spolupracuje s ostatními orgány státní správy oblasti BOZP. Řeší nevyhovující pracovní podmínky a podněty občanů. V případě, že Hygienická stanice přijde na porušení a neplnění povinností, může zaměstnavateli udělit pokutu až do výše dvou milionu korun.

5.5 Státní zdravotní úřad

Státní zdravotní úřad je příspěvková organizace Ministerstva zdravotnictví, k jejímž úkolům patří shromažďovat podklady a sledovat aktuální situaci pro předcházení nemocem z povolání a pracovních úrazů. Činnost této organizace je upraven v zákoně č. 258/200 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.¹⁹

¹⁸ JANÁKOVÁ, A. *Abeceda bezpečnosti a ochrany zdraví při práci*. 4. rozšířené vydání. Olomouc: ANAG. 2008. s. 313 ISBN 978-80-7263-474-3

¹⁹ STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV. *Poslání ústavu*. Dostupné z: <http://www.szu.cz/poslani-ustavu>

6 PRÁVA A POVINNOSTI V OBLASTI BOZP

6.1 Práva a povinnosti zaměstnavatele

Všeobecná povinnost zaměstnavatele ohledně bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je ta, že se vztahuje na všechny zaměstnance, kteří se zdržují na jeho pracovišti s jeho vědomím a souhlasem.

Jak je uvedeno v zákoníku práce, zaměstnavatel je povinen, cituji:

- *seznámit nového zaměstnance s právními předpisy – každý nový zaměstnanec, který nastoupí do pracovního poměru, musí být seznámen s pracovní smlouvou, interním pracovním řádem a právními předpisy pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při výkonu práce na pracovišti. Tyto právní předpisy, smlouvu a pracovní řád je zaměstnanec povinen důsledně dodržovat.*
- *Zajistit bezpečnost a ochranu zdraví při práci – základní povinností každého zaměstnavatele je zajištění BOZP všech zaměstnanců a osob, které se s jeho vědomím zdržují na jeho pracovišti s ohledem na ohrožení jejich života a zdraví, které jim případně hrozí při výkonu práce. Péče o BOZP je nedílnou součástí pracovních povinností každého vedoucího zaměstnance na všech stupních řízení. (ZP §101)*
- *Provádět pravidelné roční prověrky – povinností každého zaměstnavatele je zajištění ročních školení a prověrek BOZP na všech svých pracovištích a pro všechny své zaměstnance, a to nejméně jednou za rok. Školení BOZP se provádí po dohodě s odborovou organizací nebo zástupcem zaměstnanců pro oblast BOZP. (ZP §108)*

Další:

- zpracovávat a vést dokumentaci BOZP
- dokumentovat a zajistit prevenci pracovních úrazů
- zajistit pracovní-lékařské služby
- údržbu a revize strojů a zařízení
- vybavit pracoviště bezpečnostními signály a výstražným značením
- poskytnout osobní ochranné pracovní prostředky

- zajistit školení BOZP a požární ochrany aj.²⁰

Povinností zaměstnavatele je mnoho, proto je velmi důležité znát všechny zákonné předpisy a nařízení a ty dodržovat. Pokud zaměstnavatel pochybí, riskuje kvůli pracovnímu úrazu zdlouhavé a pečlivé vyšetřování oblastní inspekce práce (OIP).²¹

6.2 Nejčastější chyby zaměstnavatele

- Neznalost základních povinností v oblasti BOZP
- Absence pravidelných kontrol pracovišť
- Nekvalitní výběr externích dodavatelů pro školení a zpracování dokumentace BOZP
- Nedostatečné vedení průvodní a provozní dokumentace BOZP a PO vč. dokumentace od strojů a technických zařízení
- Ignorování špatného nebo žádného používání osobních ochranných pomůcek
- Nenahlášení pracovního úrazu
- Zlehčování doporučení bezpečnostního technika aj.

Zaměstnavatelé i zaměstnanci musí spolupracovat. Ze zákona má za své zaměstnance odpovědnost zaměstnavatel – to je nezpochybnitelné. Ale celá oblast BOZP nestojí jen na něm, také zaměstnanci se musí řídit ustanovenými předpisy a nařízeními a vyvarovat se výše uvedeným chybám. Jen tak může být na pracovišti opravdu bezpečno.

6.3 Práva a povinnosti zaměstnance v oblasti BOZP

Zaměstnanec má právo na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, na informace o rizicích jeho práce a na informace o opatřeních na ochranu před jejich působením.

²⁰ SCHMIED Z., TRYLČ, L. *Zákoník práce*. 12. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2016, s. 57 – 62. ISBN 978-80-7263-987-8

²¹ Státní úřad inspekce práce a osm oblastních inspektorátů práce (OIP Hlavní město Praha, OIP Středočeský kraj, OIP Jihočeský kraj a Vysočina, OIP Plzeňský a Karlovarský kraj, OIP Ústecký a Liberecký kraj, OIP Královéhradecký a Pardubický kraj, OIP Jihomoravský a Zlínský kraj, OIP Moravskoslezský a Olomoucký kraj) jsou orgány státní správy, jejichž úkolem je kontrola dodržování povinností plynoucích z pracovněprávních předpisů včetně předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci.

Zaměstnanec je oprávněn odmítnout vykonávat práci, o níž má důvodné podezření, že bezprostředně a závažným způsobem ohrožuje jeho zdraví, popřípadě život, nebo život a zdraví jiných osob. Každý zaměstnanec je povinen dbát podle svých možností a schopností o svou vlastní bezpečnost i o bezpečnost jiných lidí, kterých se bezprostředně dotýká jeho jednání, případně opomenutí při práci. Má povinnost podrobit se pracovnělékařské prohlídce a účastnit se všech školení týkajících se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Zaměstnanec má právo a povinnost podílet se na vytváření bezpečného prostředí. Dodržovat všechny právní a ostatní předpisy a nepožívat alkohol či jiné omamné látky na pracovišti.²²

6.4 Nejčastější chyby zaměstnance v oblasti BOZP

- Nepoužívání osobních ochranných pracovních pomůcek
- Nenahlášení pracovního úrazu
- Neplnění stanovených opatření ke snížení rizika
- Nedodržení pracovního postupu dle interní dokumentace
- Vědomé porušování zákazů a příkazů (např. kouření na zakázaných místech)
- Ignorování porušování bezpečnosti práce v organizaci či u zaměstnavatele
- Neúčast na školní bezpečnosti práce a požární ochrany

Zákoník práce uvádí, že, cituji: „*každý zaměstnanec je povinen dbát podle svých možností a schopností o svou vlastní bezpečnost, o své zdraví i o bezpečnost a zdraví fyzických osob, kterých se bezprostředně dotýká jeho jednání, případně opomenutí při práci. Znalost základních povinností vyplývajících z právních a ostatních předpisů a požadavků zaměstnavatele k zajištění a ochrany zdraví je nedílnou součástí kvalifikačních předpokladů zaměstnance*“.²³

Chování zaměstnance, který porušuje bezpečnost práce lze podle zákoníku práce kvalifikovat jako "porušení povinností vyplývajících z právních předpisů vztahujících se

²² Sbírka zákonů č. 262/2006 Sb. částka 84., s. 3170

²³ SCHMIED, Z., TRYLČ, L. Zákoník práce. 12. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2016. s. 60. ISBN 978-80-7263-987-8

k vykonávané práci". Toto porušení může mít tři stupně závažnosti a podle těchto stupňů zákoník práce umožňuje vůči příslušnému zaměstnanci uplatnit výpověď nebo okamžité zrušení pracovního poměru. Porušení povinností zaměstnance vyplývajících z právních předpisů vztahujících se k vykonávané práci může být méně závažné, závažné nebo zvláště hrubým způsobem.

6.5 Pracovní úraz

Pokud dojde ke škodě na zdraví, či smrti zaměstnance v souvislosti s pracovní činností, hovoříme o pracovním úrazu. Nemusí jít o přímou pracovní činnost, ale také o jakoukoli činnost, která má přímou souvislost s pracovní činností zaměstnance. Do těchto činností ale nepatří cesta do nebo ze zaměstnání.

Každý úraz, který se přihodí na pracovišti zaměstnance, musí být nahlášen a řádně prošetřen. Zaměstnavatel musí objasnit příčiny jeho vzniku a zpřístupnit místo úrazu orgánům, které úraz prošetřují. Veškeré pracovní úrazy se evidují do knihy úrazů. Pracovní úrazy lze dělit na pracovní úrazy s pracovní neschopností a bez pracovní neschopnosti. Samostatným druhem pracovního úrazu je smrtelný úraz zaměstnance při výkonu pracovní činnosti. Takovým úrazem není jen úraz, kdy zaměstnanec zemře okamžitě, ale i takový, kdy z následků pracovního úrazu zemře zaměstnanec do jednoho roku.

Pokud jde o vážnější úraz, kde vznikla pracovní neschopnost delší než tři dny, je povinností zaměstnavatele sepsat záznam o úrazu a to nejpozději do pěti pracovních dnů, kdy se o úraze dozvěděl a tento záznam předat oprávněným osobám a institucím podle zákona. Zaměstnavateli vzniká též ohlašovací povinnost institucím či orgánům podle případů stanovených zákonem.²⁴

²⁴ STRÁNSKÝ, J., ZRUTSKÝ a kol. *Aktuální manuál pro každou odborovou organizaci. Paragrafy do kapsy*. Praha: Sondy, 2009. s. 60 ISBN 978-80-8684-634-7

7 ŠKOLENÍ ZAMĚSTNANCŮ

Zaměstnavatel podle zákoníku práce odpovídá za své zaměstnance. Pokud si zaměstnanec během pracovní doby způsobí zranění, jde o pracovní úraz a za škodu vzniklou pracovním úrazem odpovídá zaměstnavatel, u něhož byl zaměstnanec v době úrazu v pracovním poměru. Jestli je konkrétní úraz úrazem pracovním, může uznat pouze zaměstnavatel a v případě sporu mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem příslušný soud. Své odpovědnosti se zaměstnavatel může zprostit pouze tehdy, prokáže-li, že k pracovnímu úrazu došlo proto, že zaměstnanec porušil předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, s kterými byl řádně a prokazatelně seznámen. Z tohoto je patrné, že každý zaměstnavatel si musí uvědomit, jak je školení zaměstnanců důležité.

Přijímat opatření k prevenci rizik ohrožujících zdraví a bezpečnost při práci je odpovědností zaměstnavatele. Zaměstnavatel by měl sám vyhledávat rizika, zjišťovat jejich příčiny a zdroje a přijímat opatření k jejich odstranění. Přesto, že je zaměstnavatel podle zákoníku práce povinen²⁵ znalosti zaměstnanců z oblasti BOZP pravidelně ověřovat, důsledně vyžadovat a kontrolovat dodržování těchto předpisů, zákon ale už neříká, jak často mají školení probíhat (stejně jako neurčuje jejich obsahovou náplň) a jak má vypadat ověřování znalostí zaměstnanců z oblasti BOZP. Zaměstnavatel sám nejlépe ví, jaká rizika hrozí na jeho pracovišti, a proto je hlavně na něm, jakým obsahem školení BOZP naplní. Současně jsou však určité poměry, při kterých musí školení BOZP rozhodně proběhnout.

- při nástupu nového pracovníka do zaměstnání
- při změně pracovního zařazení nebo druhu práce
- při zavedení nové technologie nebo změny výrobních a pracovních prostředků,
- při změně technologických nebo pracovních postupů, která by mohla mít podstatný vliv na bezpečnost a ochranu zdraví při práci.

Jak často mají školení BOZP probíhat, je plně v kompetenci zaměstnavatele – protože on nese odpovědnost za bezpečnost a ochranu zdraví při práci svých zaměstnanců.

²⁵ ŠIKÝŘ, M. *Nejlepší praxe v řízení lidských zdrojů*. Praha: Grada Publishing a.s. 2014. s. 142. ISBN 978-80-247-5212-9

Periodické školení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci se většinou provádí každých dvanáct měsíců, pokud se týká běžných zaměstnanců. U vedoucích zaměstnanců bývá perioda opakování delší. Ovšem vše je na volbě zaměstnavatele. Pokud bude mít pocit, že pracovní zaměření jeho firmy vyžaduje kratší časový interval školení, pak může školení probíhat i u vedoucích zaměstnanců jednou za dvanáct měsíců.

Z důvodu, že každý zaměstnanec může v pracovním stereotypu něco opomenout, je vhodné školení BOZP opakovat i vzhledem k tomu, že jsou neustálé změny legislativy, které BOZP nějakým způsobem mění, či upravují. S těmito změnami je zaměstnavatel povinen své zaměstnance seznámit. Nejvhodnějším způsobem jsou tedy každoroční periodická školení BOZP zaměstnanců.

Součástí školení BOZP by mělo být i základní školení požární ochrany, kdy se zaměstnanci seznámí s nebezpečím vzniku požáru v rámci činností provozovaných v místech výkonu své práce, s organizací a zajištěním požární ochrany a se základními povinnostmi vyplývajícími z předpisů o požární ochraně zákon č. 133/1985 Sb., s požárním řádem, s požárními poplachovými směrnicemi a evakuačním plánem, s rozmístěním a se způsobem použití hasicích přístrojů a dalších prostředků požární ochrany na pracovišti apod.²⁶

Školení smí provádět proškolený vedoucí zaměstnanec, u činností se zvýšeným požárním nebezpečím preventista požární ochrany a u vysokého nebezpečí odborně způsobilá osoba požární ochrany. Školení požární ochrany by zaměstnanci měli podstoupit při nástupu do zaměstnání a pak nejméně jednou za dva roky, případně při změně pracoviště nebo pracovního zařazení.

Dalším školením je školení řidičů z povolání a řidičů referentských vozidel.²⁷

Zákoník práce nestanoví závazně obsah a rozsah tohoto školení, záleží pouze na zaměstnavateli, v jakém rozsahu a jaké podobě školení zajistí. Školení musí být pravidelně opakováno, pokud to vyžaduje povaha rizika a jeho závažnost. Stanovení lhůt,

²⁶ ŠENK, Z. *1309 testových otázek BOZP*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2011. s. 391. ISBN 978-80-7263-6471.

²⁷ Povinná školení zaměstnanců. [online]. © 2011 [cit. 2011-10-27]. Dostupné z: <http://www.ipodnikatel.cz/Pracovni-pravo/povinna-skoleni-zamestnancu.html?Itemid=>

ve kterých má být školení řidičů referentských vozidel prováděno, je na zaměstnavateli, který musí o školení vést dokumentaci. Je vhodné, aby školení řidičů probíhalo alespoň jednou ročně.

7.1 Osobní ochranné pracovní prostředky

Osobní ochranné prostředky musí splňovat základní požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví při práci, které jsou popsány v nařízení vlády č. 21/2003 Sb., a zaměstnance chránit před riziky. Základní požadavky jsou splněny, pokud je ochranný prostředek ve shodě s českou technickou normou.

Nesmí bránit při práci a nesmí ohrožovat zdraví zaměstnance. Zaměstnavatel je zejména povinen poskytnout svým zaměstnancům osobní ochranné pracovní prostředky, pokud nejdou odstranit rizika. Poskytovat zaměstnancům mycí, dezinfekční a čisticí prostředky. Poskytovat ochranné nápoje na pracovišti s nevyhovujícími mikroklimatickými podmínkami. Zpracovat vlastní seznam na základě zjištění a vyhodnocení rizik pro poskytování osobních pracovních prostředků. Zaměstnance prokazatelně proškolit na používání osobních ochranných prostředků.

Každá ochranná pomůcka musí mít čitelné a nesmazatelné označení CE, jejíž grafická podoba je stanovena Nařízením vlády č. 291/2000 Sb., kterým se stanoví grafická podoba označení CE. Označení CE na osobním ochranném prostředku vyjadřuje, že výrobek splňuje veškeré technické požadavky stanovené v právních předpisech.²⁸

Osobní ochranné pomůcky (dále OOPP) mají účel ochrany zaměstnance v případě, že není možnost odstranit rizika na pracovišti. OOPP mohou být na ochranu sluchu, zraku, dýchacích orgánů, pro práci ve výškách, výstražný oděv, ochrana před mechanickým nárazem, předcházení pádům v důsledku uklouznutí, ochrana proti mechanickému poškození těla, ochrana proti teplu či chladu, ochrana proti úrazu elektrickým proudem, ochrana proti záření apod.

²⁸ Nařízení vlády č. 21/2002 Sb., ze dne 9. prosince 2002 v platném znění (kterým se stanoví technické požadavky na osobní ochranné pomůcky). In: Sbirka zákonů České republiky. 2002, částka 99, s. 338-345. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/2002/sb009-03.pdf>

8 ODBORNĚ ZPŮSOBILÁ OSOBA

Pojem odborně způsobilá osoba (dále jen OZO) se objevil v zákoníku práce po novele platné od roku 2001. Do té doby se používal název bezpečnostní technik (dále jen BT). BT se zabýval hlavně technickou bezpečností a srovnával stav pracovišť, strojů a zařízení s platnými bezpečnostními předpisy. Co se týče bezpečnosti práce, tak se musela nejdříve bezpečnost práce porušit, aby teprve poté došlo k nápravě a případnému opatření.

Odborně způsobilá osoba v prevenci rizik působí v celé problematice bezpečnosti práce. Spolupracuje s vedoucími i zaměstnanci samotnými. Zjišťuje, co by se mohlo stát, vyhledává rizika a navrhuje ihned opatření, která zabrání do budoucna nějakému pochybení či porušení předpisů. V podstatě je preventistou v oblasti bezpečnosti práce. Toto je upraveno v § 9 a 10 zákona č. 309/2006 Sb.

Předpokladem odborné způsobilosti fyzické osoby je střední vzdělání s maturitou a odborná praxe v délce alespoň 3 let, v délce dvou let, jestliže fyzická osoba dosáhla vyššího odborného vzdělání a v délce jednoho roku, pokud fyzická osoba dosáhla vysokoškolského vzdělání v bakalářském či magisterském studiu v programu oblasti BOZP. Za odbornou praxi se považuje doba, ve které fyzická osoba vykonávala činnost v oboru, ve které bude zajišťovat úkoly v prevenci rizik anebo činnost v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.²⁹

8.1 Zkouška odborné způsobilosti

Zkoušky odborné způsobilosti pro hodnocení rizik zajišťují akreditované osoby, které získaly akreditaci od ministerstva práce a sociálních věcí. V případě že u zkoušky uchazeč vyhověl, získá osvědčení o získání kvalifikace odborně způsobilé osoby k zajišťování úkolů v prevenci rizik v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

²⁹ Zákon č. 309/2006 Sb., ze dne 23. května 2006 v platném znění (kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy, zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci). In: Sběrka zákonů České republiky. 2006, částka 96, s. 3792 – 3793. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/2006/sb096-06.pdf>

Okruh teoretických znalostí pro zkoušku OZO uvádí příloha č. 1. nařízení vlády č. 592/2006 Sb., o podmínkách akreditace a provádění zkoušek z odborné způsobilosti.³⁰ Zkouška probíhá před odbornou komisí, která je složena z nejméně 3 členů. Zkouška je neveřejná. Skládá se z ústní a písemné zkoušky a obhajoby písemné práce. Zkouška z odborné způsobilosti se opakuje v intervalu 5 let.³¹

8.2 Úloha odborně způsobilé osoby

Odborně způsobilá osoba (OZO) působí v rámci celé problematiky ochrany a bezpečnosti práce. Hlavním úkolem OZO k zajišťování úkolů v prevenci rizik je pomáhat zaměstnavateli ve vyhledávání rizik, zjišťovat jejich příčiny a zdroje, hodnotit rizika, navrhnout opatření k jejich odstranění, napomáhat prosazovat je na pracovištích a dohlížet na plnění ostatních úkolů zaměstnavatele. Rozhodování o tom, jaká opatření budou přijímána, je plně v kompetenci zaměstnavatele.

Náplň a činnost odborné činnosti OZO k zajišťování úkolů v prevenci rizik:

- Funkce poradní – odborně způsobilá osoba předkládá návrhy, podněty a stanoviska managementu, případně majiteli firmy. Provádí výklad povinností vedoucích zaměstnanců a hodnotí závažné události. Odpovídá na dotazy a připomínky zaměstnanců a připravuje návrhy řešení problémů provozu firmy z hlediska BOZP
- Evidenční a rozborovou činnost – odborně způsobilá osoba eviduje všechny pracovní úrazy, účastní se při sepisování záznamů o pracovních úrazech, zajišťuje doklady o odškodňování pracovních úrazů. Zpracovává statistiky pracovních úrazů ve firmě do zpráv o stavu BOZP. Sleduje počty kalendářních dnů pracovní neschopnosti planoucích z pracovních úrazů a nemocí z povolání. Archivuje doklady o smrtelných úrazech a doklady o všech kontrolách BOZP a uložených pokutách.³²

³⁰ Zákon č. 595/2006 Sb., ze dne 12. prosince 2006 v platném znění (o podmínkách akreditace a provádění zkoušek z odborné způsobilosti). In: Sbírka zákonů České republiky. 2006, částka 188, s. 7922 – 7926. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/2006/sb188-06.pdf>

³¹ U nás např. ROVS – Rožnovský vzdělávací servis nebo EURO CERT CZ – zkušební středisko

³² Ustanovení § 133c zákoníku práce ani nařízení vlády č. 494/2001 Sb. tuto otázku archivace výslovně neřeší. Vzhledem k tomu, že se jedná o doklad, který často slouží i jako podklad pro mzdové nároky zaměstnance, měl by být uchováván jako ostatní účetní doklady po dobu pěti let následujících po roce, v němž došlo k pracovnímu úrazu v souladu s ustanovením § 31 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví,

9 ODBOROVÁ ORGANIZACE A BOZP

Pokud u zaměstnavatele působí odborové organizace, jsou oprávněny jednat v pracovněprávních vztazích a otázkách bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Odborové organizace mají právo jednat, pokud jsou oprávněny podle stanov a alespoň tři její členové jsou u zaměstnavatele v pracovním poměru. Co se týče bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je „*Zaměstnavatel je povinen odborové organizaci a zástupci pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci anebo přímo zaměstnancům umožnit: “*

- a) Účast na jednáních týkajících se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a poskytnout jim informace o takovém jednání.*
- b) Vyslechnout jejich informace, připomínky a návrhy týkajících se bezpečnosti a ochrany zaměstnanců při práci, zejména návrhy na odstranění rizik.*
- c) Informovat o výběru a poskytování pracovnělékařských služeb*

„Zaměstnavatel je dále povinen zástupci zaměstnanců pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci zajistit školení, umožňující jim řádný výkon jejich funkce a zpřístupnit jim právní a ostatní předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.“³³

Odborové organizace nebo zástupce zaměstnanců mají též povinnost spolupracovat se zaměstnavatelem a odborně způsobilou osobou pro oblast bezpečnosti práce. S odborovou organizací má zaměstnavatel povinnost projednat množství práce i pracovní tempo, které velmi blízce souvisí s bezpečností při práci. Odborová organizace má právo požadovat po zaměstnavateli odstranění závad na strojích, zařízeních v provozu a při pracovních postupech. Odborová organizace může zakázat i práce, které bezprostředně ohrožují zdraví zaměstnanců. Jestliže tento pokyn vydá, je povinna neprodleně informovat příslušnou Oblastní inspekci práce.

ve znění pozdějších předpisů, a následně by měly být uloženy v podnikovém archivu v souladu se zákonem č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů. **Autorka:** JUDr. Eva Dandová
³³ SCHMIED, Z., TRYLČ, L. *Zákoník práce*. 12. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2016. s. 61.
ISBN 978-80-7263-987-8

10 PRAKTICKÁ ČÁST

10.1 Vyhledávání a vyhodnocení rizik

Zaměstnavatel by měl mít na paměti, že „nenahraditelným tvůrcem hodnot je člověk.

Proč hodnotit rizika? Protože zákoník práce chce po zaměstnavateli:

- § 101 odst. 1 – zajistit BOZP s ohledem na rizika možného ohrožení života a zdraví zaměstnanců, která se týkají výkonu práce.
- § 102 odst. 1 – přijímat opatření k předcházení rizikům.
 - odst. 2 – prevence rizik – opatření z předpisů BOZP, která mají za cíl předcházet rizikům, odstraňovat je nebo minimalizovat působení neodstranitelných rizik.
 - odst. 3 – vyhledávat a hodnotit rizika³⁴

Hodnocení rizik je systematické vyhledávání příčin, které by mohly ohrožovat zdraví, případně poškozovat majetek a hledat nápravy a způsoby, jak těmto rizikům zabránit a přijmout všechna dostupná opatření.

Zaměstnavatel je povinen přizpůsobit opatření měnícím se skutečnostem a kontrolovat jejich dodržování. Zajišťovat zlepšování stavu pracovního prostředí i pracovních podmínek. Náklady spojené se zajišťováním bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a prevenci rizik hradí zaměstnavatel a nesmí být přenášeny přímo ani nepřímo na zaměstnance. Další požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví při práci upravuje zákon 309/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Odborové organizace dohlíží na dodržování tohoto zákona a mají právo vykonávat kontrolu nad stavem BOZP u jednotlivých zaměstnavatelů.³⁵

10.2 Metody vyhledávání rizik

10.2.1 Jednoduchá metoda posuzování rizika (HSE)

Tuto metodu doporučuje organizace Health and Safety Executive z Velké Británie. Tato metoda je vhodná pro malé organizace do 10 zaměstnanců a tam, kde se nemanipuluje se

³⁴ SCHMIED, Z., TRYLČ, L. *Zákoník práce*. 12. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2016. s 57. ISBN 978-80-7263-987-8

³⁵ DVOŘÁKOVÁ, Z. *Řízení lidských zdrojů*. 1. vyd. C H Beck, 2012. s. 206. ISBN 978-80-7400-347-9

nebezpečnými látkami a nejsou nebezpečná technická zařízení apod. Hodnocení může provést sám zaměstnavatel.

Metoda má 5 kroků:

1. krok - projít pracoviště a vyhledat, co může způsobit škodu
2. krok - přehodnotit, zda není ohrožený někdo jiný než zaměstnanec, zkontrolovat, jestli jsou dodrženy bezpečnostní předpisy. Pokud ne, odstranit závady.
3. krok - zhodnotit pravděpodobnost nechtěné události, jaké mohou být následky a při vážném ohrožení přijmout opatření pro odstranění rizika.
4. krok - přesvědčit se, zda zůstatkové riziko po přijetí opatření je přijatelné, seznámit zaměstnance se zůstatkovým rizikem.
5. krok - zdokumentovat přehled významných nebezpečí a zůstatkových rizik, výsledky hodnocení písemně zpracovat do pracovních postupů, návodů, vnitřního předpisu, při zavedení nových látek, strojů, pracovních postupů přehodnotit rizika.

10.2.2 Jednoduché hodnocení rizika (OSHA)

V prvním kroku se shromáždí veškeré informace o pracovištích, zaměstnancích, výrobním zařízení a používaných technologiích a materiálech, známá nebezpečí, použitá ochranná opatření, pracovní úrazy, předpisy. Identifikují se nebezpečí pomocí kontrolních seznamů. Zjistí se riziko podle následující tabulky:

Tab. 1 – Identifikace rizika

Pravděpodobnost	Závažnost následků		
	Mírné škody	Střední škody	Vysoké škody
Vysoce nepravděpodobné	Malá	Malá	Střední
Pravděpodobné	Malá	Střední	Vysoká
Vysoce pravděpodobné	Střední	Vysoká	Vysoká

Zdroj: ³⁶

³⁶ KOČÍ, M., STIEBITZ, L., KOPECKÁ, M. *Průvodce odborně způsobilých osob problematikou bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hornické činnosti a požární ochrany*. 1. vyd. Olomouc:ANAG, 2013. s. 72 -79 ISBN 978-80-7263-834-5.

Pravděpodobnost ohrožení

Vysoce nepravděpodobné – neobjeví se během pracovní kariéry zaměstnance,
Pravděpodobné – objeví se několikrát během pracovní kariéry zaměstnance,
Vysoce pravděpodobné – může se objevit opakovaně během pracovní kariéry zaměstnance.

Závažnost následků

Mírné škody – úrazy a nemoci nezpůsobující dlouhotrvající bolest (oděrky, podráždění očí, bolest hlavy apod.)

Střední škody – úrazy a nemoci způsobující mírnou, ale dlouhotrvající nebo periodicky se opakující bolest (rány, jednoduché zlomeniny, kožní alergie apod.)

Vysoké škody – úrazy a nemoc i nezpůsobující hlubokou a stálou bolest nebo smrt (amputace, komplikované zlomeniny, rakovinu apod.)

Přípustnost rizika

Vysoká míra rizika je nepřijatelná, malá a střední přijatelná. Nesplnění právních předpisů je nepřijatelné riziko.

10.2.3 Bodová metoda

Jedná se o jednu z nejpoužívanějších metod pro hodnocení rizik. Míra (velikost) rizika je kombinací pravděpodobností výskytu rizika a možné závažnosti následku rizika. Rizika jsou vždy vztažena k pracovní pozici a pracovnímu místu. Chráněnou hodnotou je lidský život a zdraví.³⁷

³⁷ KOČÍ, M., STIEBITZ, L., KOPECKÁ, M. *Průvodce odborně způsobilých osob problematikou bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hornické činnosti a požární ochrany*. 1. vyd. ANAG, 2013. s. 72 – 79. ISBN 978-80-7263-834-5

Tab. 2 - Hodnocení pravděpodobnosti ohrožení

Hodnocení pravděpodobnosti ohrožení		
Pravděpodobnosti vzniku rizika -P	Komentář	Hodnota
Velmi častý výskyt	Trvalé ohrožení	1
Častý výskyt	Velmi často opakovaný výskyt událostí, ale nejde o trvale ohrožení	2
Občasný výskyt	Událost vznikne několikrát za pracovní dobu	3
Možný výskyt	Událost není pravděpodobná, ale nelze ji vyloučit	4
Nepravděpodobný výskyt	Událost je ojedinělá	5
Téměř nemožný výskyt	Vznik události je nemožný	6

Zdroj:³⁸

Tab. 3 - Závažnost následků rizika

Závažnost následků rizika - Z	Komentář	Hodnota
A - poranění zanedbatelné	Nevyžadující ošetření mimo pracoviště	4
B - poranění lehké	Ošetření je nutné mimo pracoviště, případně pracovní neschopnost třiceti dnů bez následků	3
C - poranění těžké	Ošetření mimo pracoviště, neschopnost nad třicet dnů	2
D - poranění kritické	Invalidita nebo smrt	1

Zdroj³⁹

³⁸ KOČÍ, M., STIEBITZ, L., KOPECKÁ, M. *Průvodce odborně způsobilých osob problematikou bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hornické činnosti a požární ochrany*. 1. vyd. ANAG, 2013. s. 72 - 79 ISBN 978-80-7263-834-5.

³⁹ KOČÍ, M., STIEBITZ, L., KOPECKÁ, M. *Průvodce odborně způsobilých osob problematikou bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hornické činnosti a požární ochrany*. 1. vyd. ANAG, 2013. s. 72 - 79 ISBN 978-80-7263-834-5.

Tab. 4 - Výslední bezpečnost – hodnocení rizika

Skupina	Hodnota	Komentář
I. Skupina	1 - 4	Nepříjatelné riziko - činnost nesmí začít nebo v ní nesmí být pokračováno, než se odstraní riziko
II. Skupina	5 - 9	Nežádoucí riziko - jsou nutná opatření a kontrola dodržování. Jinak není možné pracovní činnost provádět.
III. Skupina	10 - 16	Příjatelné riziko - nepříliš významné riziko. Je potřeba monitoringu a kontroly.
IV. Skupina	18 - 24	Akceptovatelné riziko - nejsou potřeba zvláštní opatření

Zdroj: ⁴⁰

10.2.4 Bezpečnostní prohlídka

Provádí se pověřenými pracovníky a určují se možná nebezpečí. U stávajících zařízení se jedná o fyzickou prohlídku tohoto zařízení. V případě nových zařízení se jedná o posuzování technické dokumentace ještě před vlastní výstavbou a realizací zařízení. Bezpečnostní prohlídka má za cíl zmapovat podmínky a okolnosti, které by mohly vést k nehodě, až jejími následky by bylo ohrožení zdraví lidí, poškození životního prostředí.

10.2.5 Kontrolní seznam (Checklist)

Podle předem vypracovaného kontrolního seznamu, ve kterém jsou uvedeny typické nebezpečné látky, nebo potenciální zdroje nehod se identifikuje nebezpečí. K vytvoření kontrolního seznamu je třeba definovat požadavky předpisů a norem, na jejichž základě je pak vytvořen soubor otázek. Většinou jsou kontrolní seznamy značně podrobné a jsou koncipovány tak, aby s jejich pomocí bylo možno posoudit shodu stavu systému s předpisy a normami. Důležité je, aby kontrolní seznamy byly pravidelně prověřovány

⁴⁰ KOČÍ, M., STIEBITZ, L., KOPECKÁ, M. *Průvodce odborně způsobilých osob problematikou bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hornické činnosti a požární ochrany*. 1. vyd. ANAG, 2013. s. 72 - 79 ISBN 978-80-7263-834-5.

a aktualizovány. Kompletní kontrolní seznam obsahuje u každé otázky možnosti vyjádření ano – ne. Nevýhodou kontrolního seznamu je skutečnost, že svádí k mechanickému přístupu bez uvažování dalších možných alternativ a souvislostí. Kontrolní seznamy jsou rovněž limitovány zkušenostmi autorů. Je proto důležité, aby je vytvářeli pracovníci s praxí, s odbornými zkušenostmi a znalostmi i ze souvisejících oborů. Identifikace nebezpečí pomocí kontrolních seznamů je rychlá a snadná a může být použita v kterékoliv fázi života systému. Výhodou užití kontrolního seznamu pro identifikaci nebezpečí je jeho snadná použitelnost i pro méně zkušené pracovníky.

10.2.6 Metoda „What – If“ (Co se stane, když?)

Metoda „What – if“ je založena na brainstormingu, při kterém kvalifikovaný pracovní tým prověřuje formou dotazů a odpovědí neočekávané události, které se mohou vyskytnout. Porad se zúčastní vybraná skupina odborníků seznámených se zkoumaným procesem. Kdokoliv v týmu může formulovat otázku typu „Co se stane, když“, která ho zajímá. Pracovní tým pak hledá odpovědi na takto dotazy. Odhadují se následky vzniklého stavu nebo situace, navrhují se opatření a doporučení.

zajištění před požárem nebo bezpečnost a ochrana zdraví obsluhy. Cílem porady je identifikovat nebezpečné stavy a provozní situace. Dále pracovní tým odhaduje možné následky a navrhuje opatření vedoucí ke snížení rizika. V podstatě je to jako vývoj skoronehody.

10.2.7 Metoda FMEA a FMECA

Metoda FMEA (Failure Mode and Effect Analysis) – analýza selhání a jejich dopadů, stejně jako podobná metoda FMECA (Failure Mode, Effect and Criticality Analysis) – analýza způsobů, následků a kritičnosti poruch, jsou metody vyvinuté pro potřeby studia poruch systémů. Jsou aplikovatelné na různé systémy (mechanické, elektrické, hydraulické aj.) FMEA stanoví postup vzniku, průběhu a důsledku poruchy. FMECA pak umožňuje uvažovat nad závažností poruch a kritičnost jejího výskytu.

Cílem obou metod je vyhodnocení důsledků a posoupnost jevů vedoucích k poruše, určení závažnosti důsledků poruchy s ohledem na správný výkon funkce. FMEA je vhodná především při hodnocení jednotlivých prvků systému, které mohou vést k selhání

celého systému. FMECA navíc umožňuje určit kritičnost vzniku poruchy pro selhání systému. Pomocí této metody je možno riziko kvantifikovat.

Při použití FMECA jsou poruchy (havárie) zařazovány podle pravděpodobnosti výskytu do kategorií:

- velmi nízká – nepravděpodobný, ale možný výskyt poruchy
- nízká – málo pravděpodobný výskyt poruchy
- střední – příležitostný výskyt poruchy
- vysoká – pravděpodobný výskyt poruchy
- velmi vysoká – častý výskyt poruchy.

Obdobně i závažnost následků poruchy (havárie) je rozdělena do kategorií: zanedbatelné škody, lidský život nebo zdraví by nebylo ohroženo, malé škody, ale zanedbatelně ohrožuje lidský život nebo zdraví, významné škody, ale zanedbatelně ohrožuje lidský život nebo zdraví, velice závažné škody, ohrožuje lidský život nebo zdraví, katastrofické škody, smrt nebo zranění člověka.

Pomocí těchto kategorií můžeme riziko poruchy (havárie) vyjádřit pomocí matice:

Tab. 5 – Riziko poruchy

A		B		C	
Pravděpodobnost poruchy		Následky		Opatření	
Neppravděpodobná	1	Zanedbatelné	1	Velká podstatná	1
Nízká	2 - 3	Malé	2 - 4	Nízká	2 - 5
Střední	4 - 6	Významné	4 - 6	Střední	6 - 8
Vysoká	7 - 8	Vysoká	7 - 8	Vysoká	9
Velmi vysoká	9 - 10	Velmi vysoká	9 - 10	Velmi vysoká	10

Zdroj⁴¹

⁴¹ KOČÍ, M., STIEBITZ, L., KOPECKÁ, M. *Průvodce odborně způsobilých osob problematikou bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hornické činnosti a požární ochrany*. 1. vyd. ANAG, 2013. s. 72 - 79 ISBN 978-80-7263-834-5.

Jiným způsobem vyjádření rizikivosti poruchy (havárie) je použití porovnávací hodnoty rizika (PHR), která je funkčním vyjádřením rizika. PHR zohledňuje i bezpečnostní opatření na snížení rizik. Pro stanovení PHR se využívá verbálního vyjádření pravděpodobnosti poruchy, následků a opatření. Pro výpočet se používá následující vztah:

$$\mathbf{PHR = A \times B \times C}$$

10.3 Výběr metody

Nejvhodnější metodu si musí každý zaměstnavatel vybrat podle svého uvážení. Nejlepší je kombinace několika metod ve vyhledání rizik při práci, a to s přihlédnutím ke všem svým činnostem.

Zákoník práce v § 102 odst. 4 po zaměstnavateli požaduje vést dokumentaci o vyhledání a vyhodnocení rizik a o přijatých opatřeních.

Pro splnění základního cíle managementu rizik při práci musí na identifikaci a vyhodnocení navázat stanovení opatření k vyloučení nebo omezení rizik.

Schválením navržených opatření práce nekončí. Měl by se zpracovat harmonogram realizace na odstranění zjištěných rizik. Na něj by mělo navázat rozepsání úkolů jednotlivým odpovědným zaměstnancům. Plnění tohoto harmonogramu by mělo být průběžně kontrolováno a vyhodnocováno vedením společnosti.

11 SYSTÉM BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ VE ŠKODA AUTO

11.1 Systém bezpečnosti práce v koncernu VW

Jelikož je Škoda Auto a.s. jednou z koncernových značek, vztahuje se na ni koncernový systém bezpečnosti práce KAMS - Konzernarbeitsschutzmanagementsystem. Bezpečnost práce je vedle produktivity a kvality pevnou součástí podnikové filosofie a je konkretizována prostřednictvím politiky bezpečnosti práce koncernu. Cílem koncernu Volkswagen při vývoji, výrobě a prodeji automobilů je, aby bylo zachováno a pokud možno i podpořeno zdraví pracovníků, jejich výkonnost a uspokojení z práce. Bezpečnost práce je chápána jako integrální součást řetězce tvorby hodnot, která přispívá k ekonomickému úspěchu koncernu. Na základě celkového pohledu se bezpečnost práce vztahuje na veškeré výrobní procesy a organizaci práce, přičemž je přirozenou součástí úkolů managementu v oblasti péče o zaměstnance. V souvislosti s ochranou pracovníků před zraněními a škodami na zdraví způsobeným při práci se bezpečnost práce nezaměřuje jen na úrazy samotné, nýbrž také na preventivní opatření.

Cílem koncernového systému KAMS je dlouhodobá optimalizace efektivity bezpečnosti práce. Vedle společenských závazků znamená důsledná integrace zásad bezpečnosti práce do všech relevantních postupů v koncernu trvalý přínos pro zvýšení úspěšnosti podniku. Tento koncernový systém řízení bezpečnosti práce se zakládá na koncernové politice bezpečnosti práce a podporuje všechna opatření pro realizaci strategických cílů koncernu. KAMS definuje pro všechny oblasti bezpečnosti práce jak cíle, tak i společné standardy pro jejich dosažení. Tyto cíle a standardy jsou v souladu s mezinárodními koncernovými standardy bezpečnosti práce. Dohodnuté cíle a společné standardy byly společně vypracovány koncernovými značkami. Právně samostatné koncernové značky zavedou tyto cíle a společné standardy na vlastní odpovědnost. Koncernový systém KAMS je zaměřen na všechny pracovníky, ale zejména na pracovníky, kteří za bezpečnost práce nesou odpovědnost. V oblasti bezpečnosti práce koncernu VW dále existují odborníci zajišťující rámcové podmínky nutné k průběžnému a trvalému

zlepšování bezpečnosti práce.⁴² Koncernový systém KAMS je zaměřen na všechny pracovníky, ale zejména na pracovníky, kteří za bezpečnost práce nesou odpovědnost. V oblasti bezpečnosti práce koncernu VW dále existují odborníci zajišťující rámcové podmínky nutné k průběžnému a trvalému zlepšování bezpečnosti práce. Dále je nutno zajistit, aby se na realizaci KAMS podíleli všichni vedoucí pracovníci společně se zaměstnanci.⁴³ Aby bylo možno zajistit optimalizaci bezpečnosti práce v jednotlivých koncernových značkách, jsou základní prvky KAMS podrobovány průběžnému procesu optimalizace. Pro průběžné zlepšování bezpečnosti práce ve společnosti musí být použity vhodné nástroje, jako jsou např. workshopy, management nápadů apod. všechny úrovně řízení mají povinnost upozorňovat na možné zlepšení bezpečnosti práce a využívat jich. Odborníci za oblast BOZP musí podporovat společnost při identifikaci a komunikaci příkladů v rámci koncernu. Za tímto účelem jsou spolu s koncernovými značkami pravidelně vyhodnocovány jednotlivé procesní standardy, aby se zjistilo, zda byly dostatečně definovány cíle, případně zda musí být upraveny. Řídící tým složený ze zástupců jednotlivých značek koordinuje harmonizační proces a usnází se na změnách procesních standardů.

11.2 Společnost Škoda Auto a.s.

Firma byla založena v prosinci roku 1895 mechanikem Václavem Laurinem a knihkupcem Václavem Klementem, kteří začali vyrábět jízdní kola. V roce 1899 podnik Laurin a Klement zahájil výrobu motocyklů. Po prvních pokusech na přelomu století přešli Laurin a Klement v roce 1905 postupně na výrobu automobilů. V roce 1907 uskutečnili zakladatelé přeměnu rodinného podniku na akciovou společnost. Ve dvacátých letech se projevila potřeba sloučení podniku se silným průmyslovým partnerem a tak v roce 1925 došlo ke sloučení s podnikem ŠKODA Plzeň. Již v roce 1930 se produkce automobilů v rámci koncernu ŠKODA opět vydělila jako samostatná Akciová společnost pro automobilový průmysl (ASAP). Období německé okupace představuje podstatný mezník v historii podniku, který se stal součástí hospodářského

⁴² Interní materiál - Koncernový systém řízení bezpečnosti práce - KAMS

⁴³ Interní materiál - Koncernový systém řízení bezpečnosti práce - KAMS

systemu německé Říše. V této souvislosti byl výrobní program okamžitě omezen a výroba se orientovala především pro potřeby Německa. Po 2. světové válce byla společnost v rámci socializace přeměněna na národní podnik s označením AZNP ŠKODA s monopolním postavením ve výrobě vozů.

Po politickém převratu v roce 1989 začala vláda Československé republiky a vedení firmy Škoda v Mladé Boleslavi hledat v nových podmínkách tržního hospodářství silného zahraničního partnera, který by zajistil svými zkušenostmi a investicemi mezinárodní konkurenceschopnost. V prosinci 1990 se vláda rozhodla pro spolupráci s německým koncernem Volkswagen. 16. dubna 1991 zahájil svou činnost společný podnik Škoda, automobilová a.s. posléze dnešní Škoda Auto a.s. Ve firmě je statutárním orgánem společnosti Představenstvo, jenž řídí její činnost.

V současné době zaměstnává Škoda Auto a.s. přibližně 34 600 zaměstnanců⁴⁴ a patří k největším zaměstnavatelům v České republice a je největší exportér posledních let.

11.3 Systém bezpečnosti práce ve Škoda Auto

Zastupování společnosti v řízení s orgány státní správy v oblasti BOZP je pověřen vedoucí útvaru bezpečnosti práce a ergonomie. Útvar bezpečnosti práce a ergonomie zajišťuje kontakt s mimopodnikovými subjekty, zpracovává legislativní požadavky v rámci společnosti. Ve Škoda Auto a.s. dle interní organizační normy č. 1. 059 je ustanovena Podniková komise bezpečnosti práce a ergonomie (PKBPE), která určuje koncepci a strategii BOZP a ergonomie celé společnosti. Pravidelně sleduje a projednává úroveň BOZP a ergonomie v oblastech prevence rizik, vývoje úrazovosti, rizikových prací, nemocí z povolání a ergonomie. Stanovuje cíle úrazovosti, schvaluje a stanovuje krátkodobá i dlouhodobá zásadní doporučení ke zlepšení stavu BOZP a ergonomie. Schází se 4x ročně. Předsedy jsou členové představenstva, vedoucí útvaru pro bezpečnost a ochranu zdraví, vedoucí personalistiky a zástupce odborů.

Dále je ustanovena Závodová komise bezpečnosti práce a ergonomie (ZKBPE), která plní analogické úkoly specifikované v PKBPE, doporučuje mimořádné kontroly provozních

⁴⁴ Interní personální statistika – počet je ze všech závodů - Mladá Boleslav, Kvasiny a Vrchlabí

zařízení a objektů a přijímá opatření v prevenci rizik k odstranění nedostatků v rozsahu a působnosti jednotlivých závodů. Schází se 1x měsíčně.

Následně je tu Útvarová komise bezpečnosti práce a ergonomie (ÚKBPE), která je na nejnižším stupni a skládá se z vedoucích jednotlivých výrobních provozů. Každý provoz má svoji útvarovou komisi bezpečnosti práce a ergonomie. Předseda je vedoucí provozu a dalšími členy jsou: příslušný personalista, ergonom, pracovní lékař a zástupce odborů pro danou oblast. Scházejí se 1x měsíčně.

11.4 Metody vyhledávání a vyhodnocení rizik ve Škoda Auto

Z výše uvedeného, napříč všemi provozy a útvary, se v kombinaci využívají téměř všechny zmíněné metody pro vyhledávání a vyhodnocení rizik. Interním předpisem jsou stanoveny soustavné kontroly, které provádí přímý nadřízený, v součinnosti se zástupcem pro oblast BOZP a zástupcem Odborů na svém pracovišti každý měsíc, kde vyhledává nebezpečné činitele a procesy a kontroluje pracovní podmínky. Zaměřuje se na dodržení technologických postupů, používání osobních ochranných pomůcek a nošení správného pracovního oblečení. Správný stav strojů, strojních zařízení a funkčnosti. Stav a značení manipulační techniky, stav čistoty a pořádku na pracovišti a stav pracovního prostředí. Kontrola se dokladuje zápisem. Dále jsou stanoveny kontroly periodické, dle zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, které se provádějí vždy ve spolupráci s Odbory. Kontroly jsou prováděny 1x ročně. Mimořádné kontroly vyplývají z podkladů operativní statistiky, podnětu zaměstnanců či Odborů, nebo ze zjištěných závad či úrazů na daných pracovištích.

Avšak nejvíce se používá metoda „Rizika na PC“ od firmy ROVS (Rožnovský vzdělávací servis), který pracuje s nejčastěji používanou bodovou metodou.

mR = míra rizika

P = pravděpodobnost vzniku ohrožení

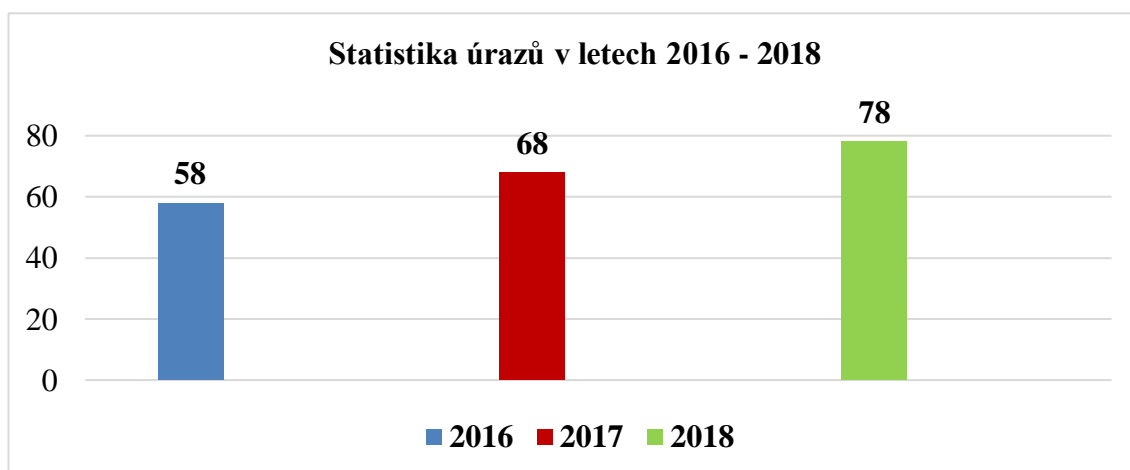
N = pravděpodobná závažnost následků

Vzhledem k rozsáhlosti této metody, je ukázka metody vložena do přílohy C.

12 ÚRAZOVOST VE ŠKODA AUTO

Ačkoli je ve firmě zaveden téměř dokonalý systém bezpečnosti práce, který ve firmě funguje na velmi vysoké úrovni, i přes všechna opatření stoupá úrazovost. Nabízí se otázka, jak je to možné, když má firma tak kvalitní systém bezpečnosti a ochrany zdraví při práci?

Graf 1 : Roční úrazovost ve Škoda Auto a.s.

Zdroj⁴⁵

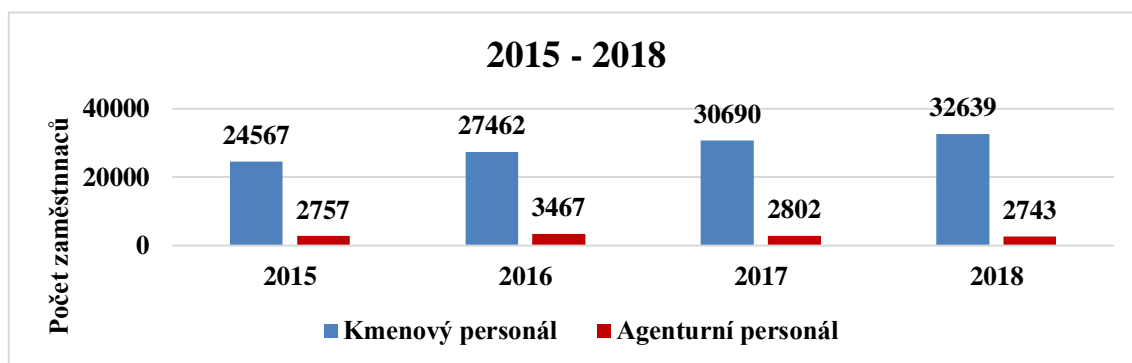
Od začátku roku 2016 do konce roku 2017 vidíme, že úrazy s pracovní neschopností vzrostly o 10 jednotek a v letech 2017 – 2018 se počet zvýšil opět o 5 jednotek. Jednou z pravděpodobných možností je, že zvýšená úrazovost může být důsledkem nárůstu zaměstnanců. Na konci roku 2015 firma Škoda Auto a.s. zaměstnávala 27 324 zaměstnanců. Od října roku 2016 byl zaveden 17ti směnný systém v lakovně Mladá Boleslav a od 1.1.2017 18ti směnný systém v Kvasinách.

Od začátku roku 2016, kdy nastal tzv. Mass Recruitment (hromadný nábor zaměstnanců)⁴⁶ do systémů v Mladé Boleslavi a Kvasinách, se počet zaměstnanců zvýšil o 3605 a od konce roku 2016 do konce roku 2017 se zvýšil počet zaměstnanců o dalších 2563 zaměstnanců, což činí během těchto dvou let celkový nárůst o 6168 zaměstnanců.

⁴⁵ Interní statistika Škoda Auto a.s. k datu 31. 12. 2018

⁴⁶ Recruitment – výběr zaměstnanců, hromadný nábor pracovníků [online]. © 2018 [cit. 2017-11-09]. Dostupné z: <https://workintense.cz/pro-zamestnavatele/recruitment-vyber-zamestnancu-hromadny-nabor>

Graf 2 : Personální statistika Škoda Auto

Zdroj⁴⁷

Ke konci roku 2018 Škoda Auto a.s. zaměstnává 35382 zaměstnanců, což je další nárůst o 1890 zaměstnanců. Celkově tedy vzrostl personál za 3 roky o 8058 zaměstnanců. Vzhledem k těmto neskutečným číslům je tak velká pravděpodobnost, že i toto má velký podíl na zvyšující se úrazovosti zaměstnanců.

Velký nárůst a zvyšující se tempo výroby tak kladou na zaměstnance velmi vysoké nároky jak na kvalitu, tak na rychlost. Vzhledem ke skutečnosti, že zaměstnanci pracují 6 dní v týdnu ve vysokém pracovním tempu, se není čemu divit. Právě zvyšující se výroba nadměrné nároky na zaměstnance, které mnohdy nerespektují možnosti zvládnutí, souvisí spolu s pracovním tempem a množstvím práce k významným příčinám vzniku pracovního stresu, psychické zátěže a zdravotních problémů a v neposlední řadě též pracovních úrazů. Hlavně u monotónních prací je velké riziko pracovního úrazu, protože člověk pracuje jako „robot“ a velmi často ztrácí soustředěnost.

Další otázkou je, zda jsou zaměstnanci školeni obsahově správně tak, jak potřebují ke své vykonávané práci a jestli mají vůbec zájem podílet se na bezpečnosti svého pracoviště. Proto jsem se rozhodla dát operátorům výroby dotazník⁴⁸ a ověřit si jejich znalosti týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Každý zaměstnanec by měl chtít, aby jeho pracovní prostředí bylo bezpečné, je to i jedna z jeho povinností, ale bohužel většina lidí je lhostejných ke svému okolí a nic na tom nemění ani to, že jim jde jak o zdraví, tak i v krajních případech o život.

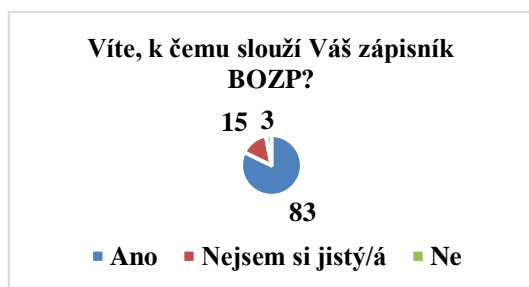
⁴⁷ Interní statistika Škoda Auto a.s.

⁴⁸ Dotazník je přílohou A

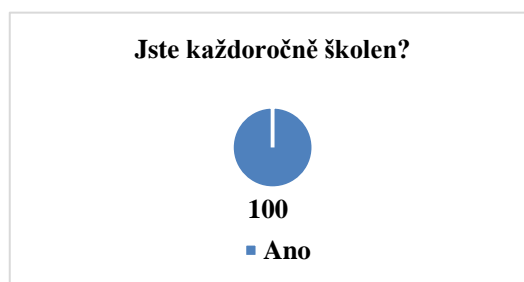
13 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Dotazník byl rozdělán v rámci týmových rozhovorů v provozech montáží. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 250 zaměstnanců. 60 žen a 190 mužů. Návratnost dotazníků byla 100%. Vybrala jsem z mého pohledu důležitá data, která víceméně potvrzují dané hypotézy, zda jsou zaměstnanci dostatečně školeni a zda mají zájem o bezpečnost na svém pracovišti. Ostatní data jsou uvedena v příloze A.

Graf 3 : Otázka č. 4

Graf 4 : Otázka č. 5

Zdroj: vlastní zpracování

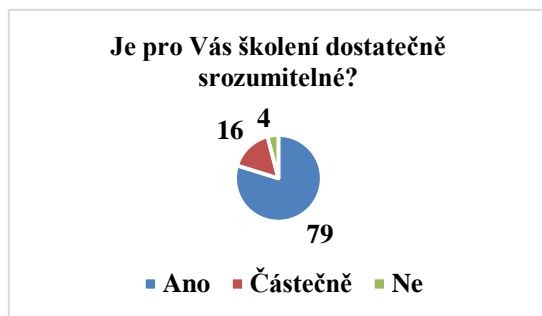
Zápisník bezpečnosti práce (dále jen ZBP) slouží k základním dokumentům každého zaměstnance a obsahuje veškeré záznamy o školeních, mimořádných školeních a instruktážích. Je tam též zaznamenáno, do jaké kategorizace práce zaměstnanec spadá. Kategorizace prací je zákonem daná povinnost zařadit práce do jedné ze 4 kategorií podle §37 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Jak je vidět z grafu č. 3, většina respondentů ví, k čemu zápisník práce slouží. 15% má neucelenou představu, co vše má ZBP obsahovat a pouhá 3 % odpověděla negativně, což příkládám vrozeným schopnostem určitých lidí. Každoroční školení v takto velkém podniku je samozřejmostí.

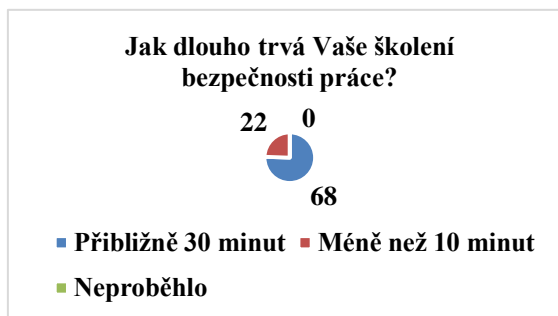
Pokud se zaměříme na obsah a kvalitu školení, je zde vidět určitá rezerva. 79% respondentů odpovědělo, že je pro ně školení dostatečně srozumitelné a 16% respondentů uvedlo, že školení rozumí pouze částečně, což značí určitý prostor pro zlepšení komunikace a formulace školení. Školení je těsně spjato s pojmem vzdělávání. Pokud chceme mít kvalitně školené zaměstnance v oblasti bezpečnosti práce, musíme je v tomto oboru neustále vzdělávat. Dost často se stává, že se školení bezpečnosti práce stane vágní

a zúží se pouze na vstupní a periodické školení, která se stala rutinou. Pokud zmíníme periodické školení v ŠA, mělo by proběhnout v rámci týmových rozhovorů, který mají časový koridor 30 minut. I v grafu č. 6 je vidět určitá rutina, protože téměř čtvrtina respondentů uvedla, že školení trvá méně než deset minut.

Graf 5 : Otázka č. 7

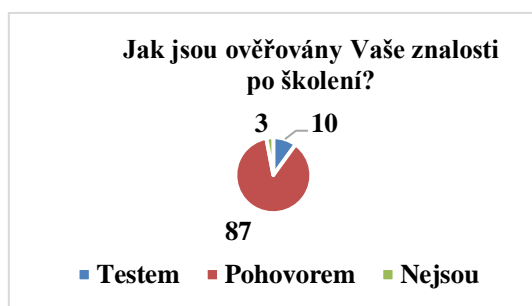
Graf 6 : Otázka č. 9

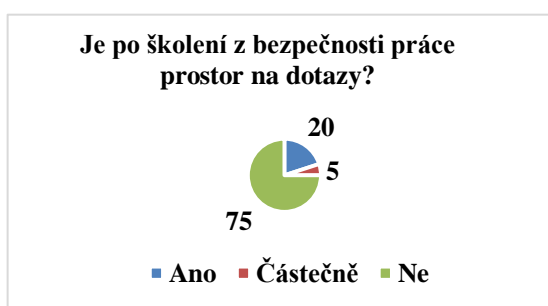
Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 7 ukazuje, že znalosti jsou ověřovány u většiny zaměstnanců, což je v pořádku. 3% zaměstnanců uvedla, že znalosti již ověřovány nejsou, ale vzhledem k tomu, že zaměstnavatel je povinen prokazatelně proškolit zaměstnance, je toto irelevantní tvrzení. Zaměstnanci se rutinně proškolí, protože týmové rozhovory jsou určeny i k řešení výrobních problémů a ty se mnohdy staví nad bezpečnost zaměstnanců. Následně v grafu č. 8 vidíme, že na dotazy není už čas. Pouze 5% uvedlo, že mají částečně možnost dotázat se na problémy či opatření, kterým třeba nerozumí.

Graf 7 : Otázka č. 1

Graf 8 : Otázka č. 11

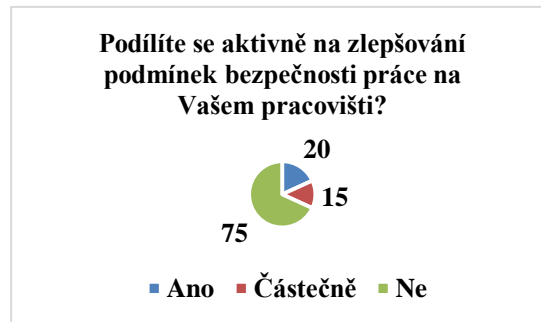
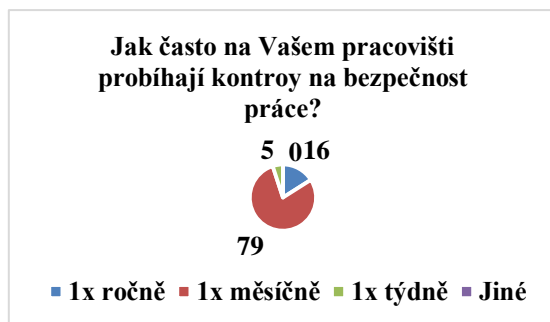
Zdroj: vlastní zpracování

Co se týče pravidelných kontrol pracovišť, je vidět z grafu č. 9, že měsíční kontroly probíhají a zaměstnanci je registrují více než roční, což je pochopitelné vzhledem k intervalu. Roční prověrky jsou dány ze zákona a jsou popsány přímo v ZP a to v § 108, kde je zaměstnavatel povinen, cituji: „*organizovat nejméně jednou v roce prověrky*

bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na všech pracovištích a zařízeních zaměstnavatele v dohodě s odborovou organizací a se souhlasem zástupce zaměstnanců pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a zjištěné nedostatky odstraňovat“.⁴⁹

Graf 9 : Otázka č. 16

Graf 10 : Otázka č. 17

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 10 jasně ukazuje, že 75% respondentů odpovědělo, že se aktivně nepodílí na zlepšování podmínek bezpečnosti práce na svém pracovišti, což je zneklidňující výsledek. Přitom je to jedna z povinností zaměstnance, která je uvedena v ZP §106, písmeno f, kde je popsáno, že zaměstnanec je povinen oznamovat svému vedoucímu nedostatky a závady na pracovišti, nedostatky organizačních opatření, poruchy a závady technických zařízení hrozbu mimořádné události apod. a tímto tomu předcházet. Mají právo účastnit se na řešení otázek v oblasti BOZP a podílet se tím na vytváření bezpečnějšího pracovního prostředí. V praxi se ukazuje, že zaměstnanci by rádi zapomněli na tuto povinnost. Málodky si zaměstnanci uvědomí, že neznalost zákona neomlouvá a následkem pracovního úraz může zaměstnanec skončit s vážným poškozením zdraví a v nejhorším případě může pracovní úraz skončit i smrtí. Také používání osobních ochranných pracovních prostředků zaměstnanci rádi opomíjejí, protože v některých případech není jejich používání zrovna příjemné. Ale i toto opomenutí bývá časem vykoupeno zdravotními následky, například poškozením sluchu při nenošení ochrany sluchu.

⁴⁹ SCHMIED, Z., TRYLČ, L. *Zákoník práce*. 12. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2016. s. 61. ISBN 978-80-7263-987-8

14 VYHODNOCENÍ STANOVENÝCH HYPOTÉZ

Hypotéza č. 1

„Je zvyšující se úrazovost následkem zvýšeného počtu zaměstnanců?“

Vhledem ke statistickým datům, kdy ŠA během tří let přijala 7752 nových zaměstnanců, lze usoudit, že takový obrovský nábor zaměstnanců má vliv i na zvýšenou úrazovost ve firmě.

Stanovenou hypotézu lze tedy potvrdit.

Hypotéza č. 2

„Je zvyšující se úrazovost následkem nedostatečného či nesprávného školení zaměstnanců?“

Co se týče školení zaměstnanců, probíhá řádně tak, jak je požadováno zákonem i interními předpisy firmy Škoda. Z výsledků dotazníkového šetření lze konstatovat, že obsah školení je pro zaměstnance více méně rutinou, ale obsahově i časově dostačující. Vyplývá to i z výsledku, kdy pouze 3% respondentů uvedlo, že již nejsou ověřovány jejich znalosti ze školení. Lze se domnívat, že nedostatek bude spíše u školitele. Dále 75% dotázaných uvedlo, že již není prostor na dotazy ohledně BOZP, což je sice nesprávný postup, ale neznamená to, že je školení nedostačující.

Stanovenou hypotézu tedy nelze potvrdit.

Hypotéza č. 3

„Zajímají se zaměstnanci dostatečně o oblast bezpečnosti a zdraví při práci?“

Na otázku, zda se zaměstnanci sami aktivně podílí na zlepšování podmínek BOZP na svém pracovišti, odpovědělo 75% negativně. Zde narážíme na velký problém nezájmu zaměstnanců. Setkáváme se zde spíše s totální lhostejností zaměstnanců k otázkám pracovních rizik a nedostatkům na jejich pracovištích.

Stanovenou hypotézu lze tedy potvrdit.

15 ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo seznámit čtenáře se základními pojmy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, právními předpisy v oblasti BOZP, práv a povinností zaměstnanců a zaměstnavatelů v oblasti BOZP a školení zaměstnanců. Vysvětlení pojmu odborně způsobilé osoby (dále jen OZO) a její úlohu v organizaci.

V praktické části se práce věnuje metodám ve vyhledávání a vyhodnocování rizik. Seznámit čtenáře se systémem řízení bezpečnosti práce ve Škoda Auto a.s. a nástrojů, které organizace využívá v praxi. Tento cíl byl splněn.

Dále byla uvedena statistika úrazovosti, která se od roku 2016 zvyšuje, a cílem práce bylo ověřit si a potvrdit či zamítnou stanovené hypotézy:

Hypotéza č. 1: Je zvyšující se úrazovost následkem zvýšeného počtu zaměstnanců?

Hypotéza č. 2: Je zvyšující se úrazovost následkem nedostatečného či nesprávného školení zaměstnanců?

Hypotéza č. 3: Zajímají se zaměstnanci dostatečně o oblast bezpečnosti a zdraví při práci?

Praktická část, zakončená personální statistikou a dotazníkem, který byl zaměřen na tuto problematiku, potvrdil dvě ze tří hypotéz.

Z výsledku dotazníků vyplývá, že je stále prostor se zaměstnanci lépe pracovat. Při školení bych doporučila nechat větší prostor pro diskuzi se zaměstnanci a školit je spíše formou otázek. Ptát se, jaké nedostatky registrují na svém pracovišti a aktivněji je zapojit do vyhledávání rizik a závad. Spojit více týmové prémie i s touto problematikou. Např. čtvrtletní odměny pro týmy za vyhledání závady, či nevyhovující podmínky na pracovišti. V současné době je v týmových odměnách zohledněna pouze pracovní úrazovost. Samozřejmě že ne všechny pracovní úrazy se dají ovlivnit, ale z převážné většiny je to nepozornost nebo nedodržení správného postupu práce.

Všichni zaměstnavatelé, mistři, manažeři, technici či referenti BOZP, kteří mají status školitele v oblasti bezpečnosti práce, by si měli uvědomit, že to, jak zodpovědně školí své zaměstnance, se velmi brzy promítne do jejich pracovní činnosti a úrazovosti.

16 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

16.1 Seznam použitých českých zdrojů

BELICA, O. *Práce a záchrana ve výškách a nad volnou hloubkou*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2014. ISBN 978-80-2475-055-2.

ČSN EN 31010 – Management rizik – Techniky posuzování rizik

ČSN ISO 45001, vydala česká agentura pro standardizaci 2018

DVOŘÁKOVÁ, Z. A kol. *Řízení lidských zdrojů*. 1. vyd. C H Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-347-9

GOGOVÁ, R. a spol. *Pracovní doba podle zákoníku práce a dalších souvisejících předpisů*. 2012. Olomouc: ANAG. 2. přepracované vydání, 2012. ISBN 978-80-7263-759-1

JACOBSEN, L. a spol. *Evropská cesta BOZP: Základy, instituce, výzvy*. Praha: Českomoravská konfederace odborových svazů, 2006. ISBN 80-8680-908-0

KOČÍ, M., STIEBITZ, L., KOPECKÁ, M. *Průvodce odborně způsobilých osob problematikou bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hornické činnosti a požární ochrany*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. ISBN 978-80-7263-834-5.

NEUGEBAUER, T. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci v kostce neboli, o čem je současná BOZP*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7357-556-4.

NEUGEBAUER, T. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci v kostce*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2010. ISBN 978-80-7357-556-4.

NEUGEBAUER, Tomáš. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci v kostce*. Praha: Wolters Kluwer, 2010. ISBN 978-80-7357-556-4. 258 s.

SCHMIED Z., TRYLČ, L. *Zákoník práce*. 1. vyd. ANAG, 2016. ISBN 978-80-7263-9878.

SOUŠKOVÁ, M., SPIRIT, M. *Pracovní právo*. 1. vyd. Vysoká škola ekonomická v Praze, 2004. s. 127. ISBN 978-80-245-1379-9.

STRÁNSKÝ, J., ZRUTSKÝ a kol. *Aktuální manuál pro každou odborovou organizaci. Paragrafy do kapsy*. Praha: Soudy, 2009. ISBN 978-80-8684-634-7

ŠANDEROVÁ, J. *Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách: několik zásad pro začátečníky*. Praha: Slon, 2007. ISBN 978-80-8642-940-3.

ŠENK, Z. *1309 testových otázek BOZP*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2011. ISBN 978-80-7263-6471.

ŠENK, Z. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci prakticky a přehledně podle normy OHSAS*, ANAG, 2012. ISBN 978-80-7263-737-9.

ŠENK, Z. *Pracovní úrazy ve vybrané judikatuře*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. ISBN 978-807552-106-4.

ŠIKÝŘ, M. *Nejlepší praxe v řízení lidských zdrojů*. Praha: Grada Publishing a.s. 2014. ISBN 978-80-247-5212-9

VÁCHAL, J., VOCHOZKA, M. A KOL. *Podnikové řízení*. Grada Publishing a.s., 2013. ISBN 978-80-2478-682-7

16.2 Seznam použitých zákonů, nařízení vlády a vyhlášek

Zákon č. 262/2006 Sb. ze dne 21. dubna 2006 v platném znění (zákoník práce). In: Sbíрка zákonů České republiky. 2006, částka 84, s. 3167-3171. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/2006/sb084-06.pdf>

Zákon č. 309/2006 Sb. ze dne 22. června 2006 v platném znění (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci). In: Sbíрка zákonů České republiky. 2006, částka 96, s. 3792-3796. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/2006/sb096-06.pdf>

Zákon č. 361/2007 Sb., ze dne 12. prosince 2007 v platném znění (kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci). In: Sbíрка zákonů České republiky. 2007, částka 111, s. 5090-5094. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/2007/sb111-07.pdf>

Zákon č. 595/2006 Sb., ze dne 12. prosince 2006 v platném znění (o podmínkách akreditace a provádění zkoušek z odborné způsobilosti). In: Sbíрка zákonů České

republiky. 2006, částka 188, s. 7922 – 7926. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/2006/sb188-06.pdf>

Nařízení vlády č. 21/2002 Sb., ze dne 9. prosince 2002 v platném znění (kterým se stanoví technické požadavky na osobní ochranné pomůcky). In: Sbirka zákonů České republiky. 2002, částka 99, s. 338-358. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/2002/sb009-03.pdf>

16.3 Seznam použitých internetových zdrojů

Bezpečnost práce v Evropě. *Legislativa Evropské unie*. [online]. © 2002 [cit. 20102-07-11]. Dostupné z: <https://www.bozpinfo.cz/bezpecnost-prace-v-evrope-legislativa-evropske-unie>

Bezpečný podnik. [online]. © 2014 [cit. 2018-01-31]. Dostupné z: http://www.vubp.cz/images/soubory/produkty/informacni-materialybozp/bezpecny_podnik.pdf<http://www.bezpecnostprace.info/>

Horáčková, A. Několik slov ke konferenci „Myslete na bezpečnost – na bezpečnosti záleží“ [online]. © 2018 [cit. 2018-01-31]. Dostupné z: <http://www.bozpinfo.cz/josra/nekolik-slov-ke-konferenci-myslete-na-bezpecnost-na-bezpecnosti-zalezi>

Interní materiál Škoda Auto a.s. – *ČSN ISO 45001*, vydala česká agentura pro standardizaci 2018

Povinná školení zaměstnanců. [online]. © 2011 [cit. 2011-10-27]. Dostupné z: <http://www.ipodnikatel.cz/Pracovni-pravo/povinna-skoleni-zamestnancu.html?Itemid=>

Právní předpisy a normy ČR © 2018 [cit. 2018-01-31]. Dostupné z: <http://www.vubp.cz/bozpinfo.cz/pravni-predpisy-normy-cr>

Recruitment – výběr zaměstnanců, hromadný nábor pracovníků [online]. © 2018 [cit. 2017-11-09]. Dostupné z: <https://workintense.cz/pro-zamestnavatele/recruitment-vyber-zamestnancu-hromadny-nabor>

Sbirka zákonů České republiky. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu>

STÁTNÍ ÚŘAD INSPEKCE PRÁCE. *Příručka k programu „Bezpečný podnik“*
[online]. 2017 [cit. 2017-07-31] Dostupné z:
http://www.suip.cz/_files/suip24ba6f2db999090b16c3ca24f74d410e/bezpecny-podnik-2017.pdf

Výkladový terminologický slovník [online]. © 2007 [cit. 2018-01-31]. Dostupné z:
<http://www.vubp.cz/images/soubory/prevence-zavaznych-havarii/metodiky/vykladovy-terminologicky-slovník-11-2016-final.pdf>

17 SEZNAM ZKRATEK

BOZP – bezpečnost a ochrana zdraví při práci

BT – bezpečnostní technik

KAMS – Systém řízení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci ve skupině

NV – nařízení vlády

OZO – odborně způsobilá osoba

PÚ – pracovní úraz

ŠA – Škoda Auto

ZP – zákoník práce

ZBP – zápisník bezpečnosti práce

18 SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ A TABULEK

Obrázek 1 : „Bezpečný podnik“ – Neustálé zlepšování

Tabulka 1 : Identifikace rizika

Tabulka 2 : Hodnocení pravděpodobnosti

Tabulka 3 : Závažnost následků rizika

Tabulka 4 : Výsledná bezpečnost – hodnocení rizik

Tabulka 5 : Riziko poruchy

Graf 1 : Roční úrazovost

Graf 2 : Personální statistika

Graf 3 : Víte, k čemu slouží Váš zápisník BOZP?

Graf 4 : Jste každoročně školeni?

Graf 5 : Je pro Vás školení dostatečně srozumitelné?

Graf 6 : Jak dlouho trvá Vaše periodické školení z bezpečnosti práce?

Graf 7 : Jak jsou ověřovány Vaše znalosti po školení?

Graf 8 : Je po školení z bezpečnosti práce prostor na dotazy?

Graf 9: Jak často probíhají na Vašem pracovišti kontroly zaměřené na bezpečnost práce?

Graf 10 : Podílíte se aktivně na zlepšování podmínek bezpečnosti práce na Vašem pracovišti?

19 SEZNAM PŘÍLOH

19.1 Příloha A - dotazník

Vážený respondente.

Ráda bych Vás požádala o vyplnění dotazníku týkajícího se oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, který bude součástí bakalářské práce. Dotazník je anonymní.

1. Jak dlouho jste zaměstnán/a ve firmě Škoda Auto a.s.?

- méně než rok více jak rok více jak 5 let
 více jak 10 let více jak 20 let více jak 30 let

2. Váš věk?

- 18 – 25 let
 26 – 35 let
 36 – 45 let
 46 – 55 let

3. Víte, co znamená zkratka BOZP?

- ano
 ne

4. Víte, k čemu slouží Váš Zápisník bezpečnosti práce?

- ano
 nejsem si úplně jistý/á
 ne

5. Jste každoročně školen/a na bezpečnost práce?

- ano
 ne

6. Pokud jste jiné národnosti než české, máte tlumočníka?

- ano
 ne

7. Je pro Vás školení dostatečně srozumitelné?

- ano
 částečně
 ne

8. Kde probíhá Vaše periodické školení?
- přímo na mém pracovišti
 - ve školicím centru
 - neprobíhá
9. Jak dlouho trvá Vaše periodické školení z bezpečnosti práce?
- neproběhlo
 - méně než 10minut
 - přibližně 30 minut
10. Jak jsou ověřovány Vaše znalosti po školení?
- testem
 - pohovorem
 - ne
11. Je po školení bezpečnosti práce prostor na dotazy?
- ano
 - částečně
 - ne
12. Byl/a jste seznámen/a s riziky na svém pracovišti?
- ano
 - ne
13. Víte, do jaké kategorizace je zařazena Vaše práce?
- ano
 - nevím, co to znamená
 - ne
14. Pokud používáte při práci osobní ochranné pomůcky, chrání Vás dostatečně?
- ano
 - částečně
 - ne

15. Myslíte si, že je Vaše pracoviště bezpečné?

- ano
- částečně
- ne

16. Jak často na Vašem pracovišti probíhají kontroly zaměřené na bezpečnost práce?

- 1x ročně
- 1x měsíčně
- 1x týdně
- Jiné

17. Podílíte se aktivně na zlepšování podmínek bezpečnosti práce na Vašem pracovišti?

- ano
- částečně
- ne

18. Pokud je identifikováno na vašem pracovišti bezpečnostní riziko, je odstraněno bezprostředně?

- ano
- ne

19. Jste?

- žena
- muž

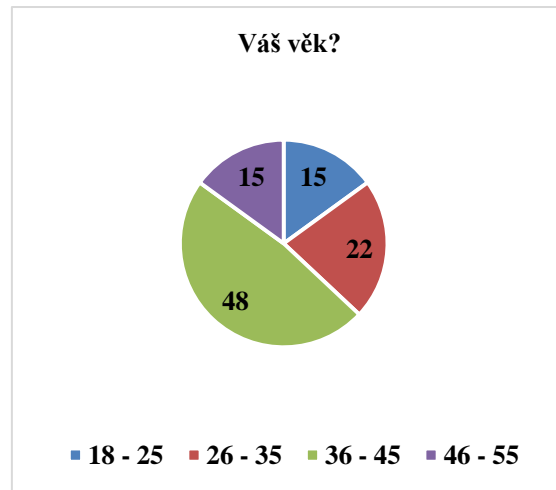
Děkuji Vám za ochotu vyplnit dotazník.

19.2 Příloha B – výsledky ostatních otázek

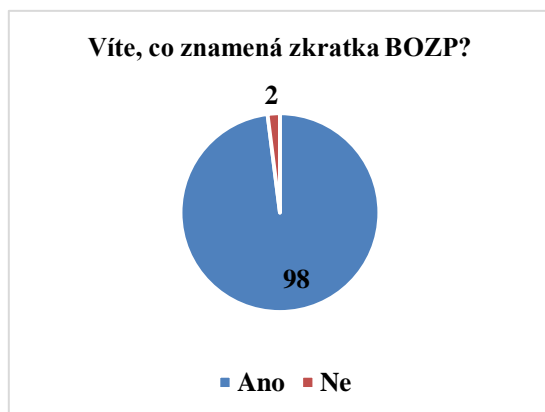
Otázka č. 1

Otázka č. 2

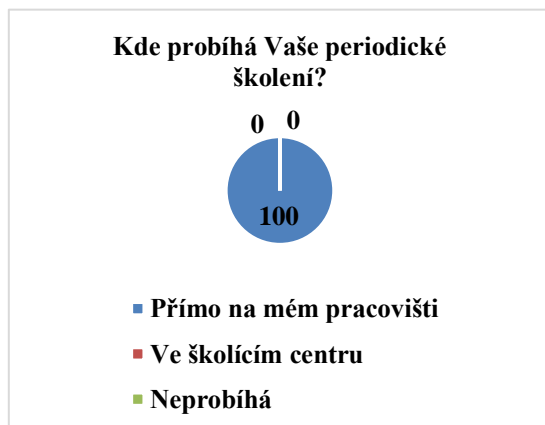
Otázka č. 3

Otázka č. 6

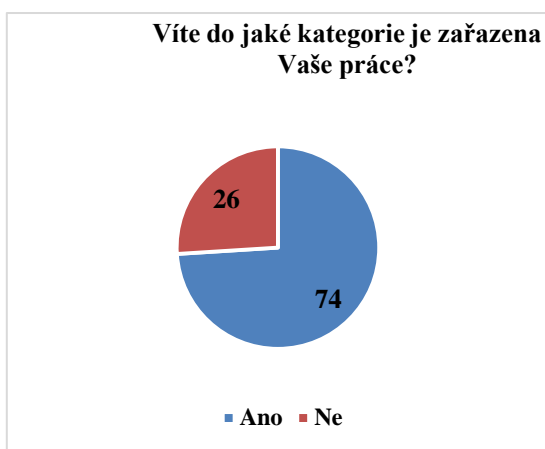
Otázka č. 8

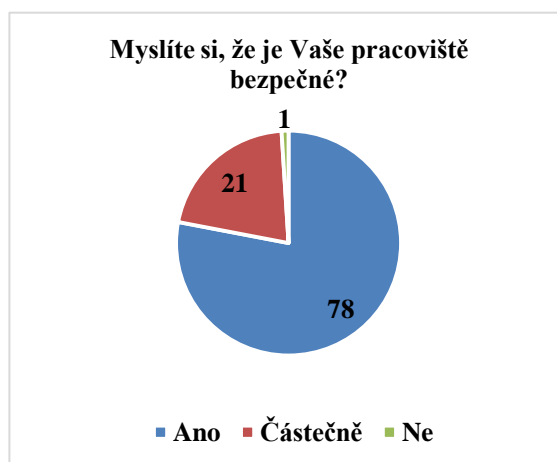
Otázka č. 12

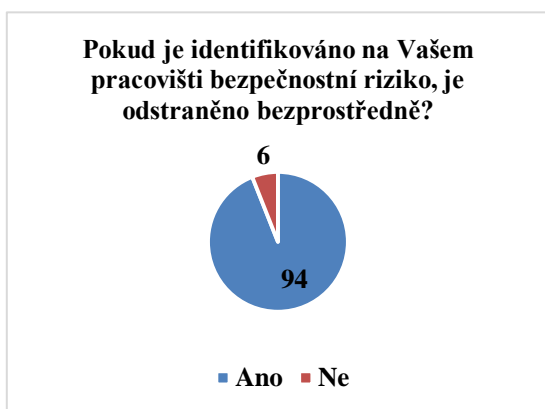
Otázka č. 14

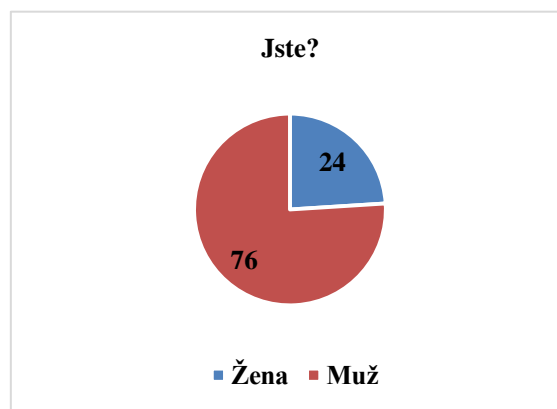
Otázka č. 15

Otázka č. 18

Otázka č. 19

Zdroj: vlastní zpracování

19.3 Příloha C – metoda „rizika na PC“

Posuzovaný objekt	Subsystém	Identifikace nebezpečí	Vyhodnocení závažnosti rizika				Bezpečnostní opatření
			P	N	H	R	
Výroba vozů / Výroba vozů MB A / Lakovna / dekor, konzervace dutin a lakovna oprav / nebezpečí výbuchu EX	nebezpečí výbuchu EX	* vznik výbušné atmosféry a vznik zdroje iniciativy výbuchu;	1	1	1	1	* technologické a pracovní postupy; * dokumentace na ochranu před výbuchem + seznámení pracovníků; * zařízení v provedení do výbušného prostředí; * detektory nebezpečné koncentrace; * zajištění odsávání; * používat nejiskřivé nářadí; * používání antistatické obuvi a oděvu;
Výroba vozů / Výroba vozů MB A / Lakovna / dekor, konzervace dutin a lakovna oprav / Dopravníky	Dopravníky	* zachycení osob pohyblivou částí dopravníku - pohybem unášecího prostředku * vtažení a sevření končetiny, nejčastěji ruky, ve svěrných místech náběhu řetězu * přiřazení osoby k rámu * přejetí nohy pracovníka vozíkem, zachycení konstrukcí pojezdového vozíku * zasažení osoby uvolněnou částí dopravního zařízení (dotykem, třením, vibracemi)	2	3	1	6	* ochrana nebezpečných míst dopravníků kryty, krycími panely popř. celkovou kapotáží popř. jinými ochrannými zařízeními zneumožňující pracovníkům dosáhnout k nebezpečným místům; * zakrytí nebezpečných svěrných míst, kde nekonečný řetěz mění směr přes řetězová kola, kladky apod., zejména u napínacího hnacího řetězového kola, dále svěrných míst u pojezdových kol; * zakrytí všech míst umožňujících volný přístup osob ke zdrojům nebezpečí, vniknutí cizích předmětů do mechanismů, náhodný pád předmětů apod.; * dodržování zákazu dotýkat se rukou nebo předměty drženými v rukou pohybujících se částí dopravníku; * dodržování zákazu zdržovat se v blízkosti dopravníku osobám, které zde nemají určenou pracovní přítomnost;

								<p>* seznámení všech zaměstnanců oprávněných vstupovat do prostorů dopravníků s vypínači pro zastavení (nouzovými);</p> <p>* ovládat zařízení a všechny spouštěcí operace může jen oprávněný pracovník (vypnutí může provést v případě nutnosti, bezprostředního nebezpečí kterákoli osoba;</p> <p>* jasné vyznačení prvků nouzového vypínání a jejich trvalá snadná přístupnost;</p> <p>* udržování dopravníků včetně příslušenství a výstroje v provozuschopném stavu, provádění včasné, pravidelné údržby, čištění mazání atd.;</p> <p>* vyloučení zachycení krytu, unášecím prostředkem, odhozeným materiálem a zachycení rotující součástí;</p> <p>* přecházení dopravníku pouze na vyznačených místech se zvýšenou pozorností;</p>
Výroba vozů / Výroba vozů MB A / Lakovna / dekor, konzervace dutin a lakovna oprav / Lakovny	Stříkací a rozprašovací zařízení	* neznalost správných pracovních postupů a způsobů a lhůt čištění a údržby;	3	3	1	9	<p>* dodržovat pokyny pro instalaci, provoz, seřizování, čištění a údržbu rozprašovacího a stříkacího zařízení;</p> <p>* v lakovně umístit místní provozní řád a návod k obsluze zařízení včetně pracovních bezpečnostních podmínek a termínů čištění, seznámit pracovníky;</p> <p>* stanovení pracovních a technologických postupů;</p> <p>* zákaz používání elektrických spotřebičů;</p> <p>* zákaz používání otevřeného ohně a možných zdrojů zapálení;</p>	
Výroba vozů / Výroba vozů MB A / Lakovna / dekor, konzervace dutin	Stříkací a rozprašovací zařízení	* ohrožení obsluhy proudem NH vycházejícím z ústí stříkací pistole při tlakovém stříkání;	3	3	1	9	<p>* vyloučení přítomnosti nepovolaných osob v prostorách stříkání;</p> <p>* nesměřovat NH pod tlakem a/nebo stlačený vzduch proti osobám;</p> <p>* nedávat ruku nebo prsty na ústí</p>	

a lakovna oprav / Lakovny								pistole; * před čistěním a při údržbě uzavřít přívod tlakového vzduchu; * před uvolněním upínací matice trysky a vyjmutím trysky nastavit bezpečnostní pojistku do správné polohy dle návodu a typu stříkací pistole;
Výroba vozů / Výroba vozů MB A / Lakovna / dekor, konzervace dutin a lakovna oprav / Lakovny	Tlakové zásobníky NH - vytlačování NH	* destrukce tlakového zásobníku, ohrožení osob dynamickými účinky kovových částí působením tlaku;	3	3	1	9	* použití schválených tlakových zásobníků vybavených a vystrojených dle příslušné normy; * tlakové zásobníky použity pro NH tříd nebezpečnosti (I. tř.) o přetlaku vzduchu max. 0,6 MPa; * hořlavé kapaliny II. třídy nebezpečnosti při teplotách nižších než je jejich teplota vzplanutí a hořlavé kapaliny III. a IV. třídy nebezpečnosti za všech teplot lze vytlačovat pomocí vzduchu bez omezení přetlaku; * tlakové zásobníky (nádrže), ze kterých jsou hořlavé kapaliny vytlačovány pomocí vzduchu nebo inertního plynu konstruovány pro nejvyšší pracovní přetlak a pracovní teplotu a zajištěny tak, aby tyto hodnoty nemohly být překročeny; * tlakový zásobník na NH udržovat dle příslušné ČSN, udržovat funkční bezpečnostní výstroj;	
Výroba vozů / Výroba vozů MB A / Lakovna / dekor, konzervace dutin a lakovna oprav / Lakovny	Tlakové zásobníky NH - vytlačování NH	* zranění očí a pokožky prudkým nekontrolovatelným únikem NH, vstříknutí NH na pracovníka při stříkání vzduchem nebo rozpouštědly nebo NH pod tlakem;	3	3	1	9	* kontroly udržování tlakových částí zařízení zejména těsnosti; * kontrola těsnosti spojů a zařízení před zahájením pracovní činnosti; * dodržovat pokyny pro instalaci, provoz, seřizování, čištění a údržbu rozprašovacího a stříkacího zařízení;	
Výroba vozů / Výroba vozů MB A / Lakovna / dekor, konzervace dutin a lakovna oprav / Lakovny	Zdravotní nebezpečí	* působení chemických látek - zdravotní nebezpečí * vdechování par rozpouštědel nebo ředidel - v závislosti na výšce koncentrace a době účinku	3	3	1	9	* zajištění větrání, odsávacích zařízení tak, aby v dýchací zóně pracovníka nebyly překročeny průměrné a mezní nejvyšší přípustné koncentrace škodlivin v pracovním ovzduší; a současně byly vytvořeny příznivé	

		<p>látky způsobuje dráždění dýchacích cest, bolesti hlavy, omámenost spojenou s nevolností, popř. až bezvědomí, zvracení;</p> <p>* aerosoly rozprašovaných ředidel a rozpouštědel dráždí a leptají sliznice, ohrožují oči;</p> <p>* přímý kontakt s NH - při potřísnění a kontaktu ředidla a rozpouštědla odmašťují kůži (podkožní tuk), vysušují ji a tím snižují její odolnost, čímž se zvyšuje riziko kožních onemocnění, plísní a infekcí;</p>					<p>mikroklimatické podmínky;</p> <p>* zplodiny odsávány co nejbliže místa jejich vzniku a čerstvý vzduch proudí přes pracovníka směrem k odsávacím otvorům;</p> <p>* zbytky NH před vstupem do odsávacího zařízení zachyceny účinným filtrem;</p> <p>* používání OOPP pro ochranu dýchadel, (respirátor, polomaska, brýle nebo ochranný štítek);</p> <p>* při práci s NH nejist, nepít a nekouřit, dodržovat zásady osobní hygieny;</p> <p>* vyloučení přítomnosti nepovolaných osob v místě práce;</p> <p>* pokud možno vyvarovat se přímému kontaktu s NH;</p> <p>* ochrana očí popř. celého obličejce OOPP (brýle, obličejový štít);</p> <p>* používat OOPP (speciální rukavice, návleky, oděv a zástěry odolné vůči ředidlům, rozpouštědlům);</p> <p>* ředidla a rozpouštědla nepoužívat k mytí pokožky;</p> <p>* ošetřit pokožku vhodným ochranným krémem, před jídlem a po práci pokožku umýt teplou vodou a mýdlem popř. speciální pastou a ošetřit reparačním krémem;</p> <p>* zdravotní způsobilost pracovníků;</p>
Výroba vozů / Výroba vozů MB A / Lakovna / dekor, konzervace dutin a lakovna oprav / Leštičky	Leštičky	<p>* zranění (podřetí, popálení) rukou pracovníka;</p> <p>* zranění očí, obličejce, odlétajícím prachem, nečistotami, vznikajícím při leštění;</p> <p>* zachycení volně vlající částí oděvu;</p>	2	1	1	2	<p>* stanovení a používání bezpečných pracovních postupů;</p> <p>* správné ustrojení obsluhy (oděv s upnutými rukávy, nepoškozený oděv, bez volně vlajících částí, obvazů na ruku, ochrana delších vlasů);</p>
Výroba vozů / Výroba vozů MB A / Lakovna / dekor, konzervace dutin a lakovna oprav / Leštičky	Leštičky	<p>* hlučnost;</p> <p>* místní vibrace přenášené do rukou obsluhy;</p>	2	2	1	4	<p>* práci s bruskami či leštičkami přerušovat klidovými bezpečnostními přestávkami dle návodu k používání resp. výsledků měření hlučnosti a vibrací;</p> <p>* řádný technický stav nářadí a udržování exponovaných částí</p>

								majících vliv na hlučnost a vibrace; * v případě nutnosti používat OOPP k ochraně sluchu;
Výroba vozů / Výroba vozů MB A / Lakovna / dekor, konzervace dutin a lakovna oprav / Doprava ručními vozíky	Ruční vozíky - vodorovná doprava	* přiřazení osoby vozíkem ke zdem, sloupům, zárubním a jiným pevným překážkám a předmětům které zužují průjezdný profil komunikace; * přiřazení rukou a jiných částí těla k pevným překážkám; * zhmoždění nohy přejetím;	1	2	1	2	* vyloučení samovolného, nežádoucího pohybu vozíku; * před započatím jízdy vozíku zabezpečit volné průjezdové profily, volné komunikace a dobrý výhled na cestu, případně zajistit doprovod další osobou; * držet vozík za rukojeť či madlo nebo za hranu vozíku tak, aby prsty nepřesahovaly šířku vozíku; * používat aretaci směru koleček; * používat vozíky vybavené odsouvači nohou, umístěnými před každým kolem i zadním, nebo vhodná konstrukce vozíku; * náklad na vozíku rozložit rovnoměrně; * obsluha nemá tlačít vozík z boku;	
Výroba vozů / Výroba vozů MB A / Lakovna / dekor, konzervace dutin a lakovna oprav / Doprava ručními vozíky	Ruční vozíky - vodorovná doprava	* přetížení pracovníka; * zranění svalů a šlach při namožení v důsledku nepřímé námahy;	1	3	1	3	* možnost volby vhodného druhu a velikosti vozíku; * nepřekračovat nosnost vozíku; * místo tažení vozíky tlačít ze zadu (tlačení je snadnější); * vozík s rejdem se má tlačít nebo táhnout na tom konci, na kterém je rejdek; * při sjíždění vozíku se svahu má být obsluha za vozíkem;	
Výroba vozů / Výroba vozů MB A / Lakovna / dekor, konzervace dutin a lakovna oprav / Ruční manipulace	Ruční manipulace	* pořezání rukou, píchnutí, bodnutí, odření; * zranění o povrch břemene v důsledku bodnutí či pořezání, o hrany, ořepky, hřebíky, páskovací plech, poškozený obal, třísky apod.;	2	2	1	4	* úprava břemene, odstranění hřebíků, ostrých hrotů, hran; * úprava břemene, odstranění ostrých hrotů, hran a jiných nebezpečných částí; * používání rukavic odolných proti mechanickému poškození (pořezání, píchnutí apod.);	

<p>Výroba vozů / Výroba vozů MB A / Lakovna / dekor, konzervace dutin a lakovna oprav / Výrobní a provozní budovy a jejich části</p>	<p>Podlahy, komunikace - pohyb osob</p>	<p>* zakopnutí, pád osoby na rovině nebo schodech; * podvrtnutí nohy; * naražení a pád pracovníka na dopravní prostředek, na manipulační zařízení, na uložené předměty;</p>	<p>3</p>	<p>2</p>	<p>1</p>	<p>6</p> <p>* odstranění jakýchkoliv komunikačních překážek o které lze zakopnout - šroubů vík a zvýšených poklopů nad úroveň podlahy, hadic, elektrických kabelů, vodorovných prvků vystupujících nad úroveň podlahy a komunikací; * nelze-li pevné překážky odstranit použít náběhové klíny nebo bezpečnostního značení (černožlutého nebo červenobílého šrafování); * udržování komunikací a průchodů volně průchodných a volných, bez překážek, jejich nezastavování materiálem, provozním zařízením; * instruktážní video Bezpečná Chůze; * při chůzi po schodech se přidržovat zábradlí;</p>
<p>Výroba vozů / Výroba vozů MB A / Lakovna / dekor, konzervace dutin a lakovna oprav / Výrobní a provozní budovy a jejich části</p>	<p>Podlahy, komunikace - pohyb osob</p>	<p>* uklouznutí a pád osoby na podlaze pracovního stanoviště obslužné plošiny, pracovních schůdcích apod. na horizontálních komunikacích, schodištích, rampách, lávkách, plošinách, vyrovnávacích můstcích apod.; * uklouznutí při chůzi po mokrých a zamaštěných podlahách; (při chůzi nebo pracovních činnostech); * uklouznutí na komunikaci vlivem nepříznivých klimatických podmínek;</p>	<p>2</p>	<p>2</p>	<p>1</p>	<p>4</p> <p>* rovný a tvrdý stav povrchu podlah a komunikací, bez nerovností, výmolů, udržování, čištění a úklid podlah, včasné odstraňování poškozených míst, nerovností apod.; * vhodná pracovní obuv, v umývárkách použití rohoží; * čištění pochůzných ploch, včasné odstranění nečistot (zvyšujících kluzkost, zejména mastnotu), včasný úklid, vytírání podlah do sucha za použití vhodných čisticích odmašťovacích prostředků apod.; * vyspádování povrchu podlah k odvádění vody provozních kapalin tak, aby se na ní v mokrých provezech nezdržovala kapalina (voda); * v zimním období odstraňování námrazy, sněhu, protiskluzový posyp; * instruktážní video Bezpečná Chůze;</p>
<p>Výroba vozů / Výroba vozů MB A / Lakovna / dekor, konzervace dutin a lakovna oprav /</p>	<p>Podlahy, komunikace - pohyb osob</p>	<p>* zúžené průchody, naražení a zachycení pracovníka o pevné konstrukce, stroje apod.;</p>	<p>1</p>	<p>1</p>	<p>1</p>	<p>1</p> <p>* správné rozmístění strojů, stacionárních i přemístitelných zařízení tak, aby byly dodrženy min. šířky komunikací, průchodů, obslužných prostorů apod.;</p>

Výrobní a provozní budovy a jejich části							* instruktážní video Bezpečná Chůze;
Výroba vozů / Výroba vozů MB A / Lakovna / dekor, konzervace dutin a lakovna oprav / Silniční vozidla a pojízdné stroje	Silniční vozidla, pojízdné prostředky a stroje	* kontakt vozidla s osobou, s jiným vozidlem nebo pevnou překážkou - dopravní nehody: - srážka vozidel (čelní, z boku, zezadu), - náraz vozidla na překážku, - převrácení vozidla, - sjetí vozidla mimo vozovku, - najetí, přejetí, zachycení, přiražení nebo sražení osoby vozidlem, - přiražení nebo přitlačení osoby vozidlem k části stavby či jiné pevné konstrukci;	2	3	1	6	* oprávnění pro řízení vozidla (řidičský průkaz příslušné skupiny), školení řidičů; * dodržování pravidel silničního provozu, bezpečnostních přestávek, pozornost, přiměřená rychlost atd.; * nezdržovat se za couvajícím vozidlem a v dráze couvání, rozhlédnout se před vstupem do komunikace; * zajištění odstaveného vozidla proti nežádoucímu ujetí; * dodržovat vyznačených komunikací; * neodstavovat vozidla v komunikaci, zejména v koridoru pro pěší;
Výroba vozů / Výroba vozů MB A / Lakovna / dekor, konzervace dutin a lakovna oprav / Kancelářské práce	Kancelářské práce	* naražení na hrany nábytku a zařízení; * pád ze židle;	2	1	1	2	* správné rozmístění kancelářského nábytku a zařízení; * udržování pořádku; * důsledné zavírání dvířek skříní, zasouvání zásuvek stolů a skříněk; * nehoupat se na židli; * nestoupat na židli;
Výroba vozů / Výroba vozů MB A / Lakovna / dekor, konzervace dutin a lakovna oprav / Kancelářské práce	Kancelářské práce	* zranění ruky, prstů, propíchnutí, pořezání při práci s kancelářskými pomůckami (sešívačkou, nožem);	1	1	1	1	* správné zacházení s kancelářskými pomůckami; * při sešívání tiskopisů nevsunovat prsty do čelistí sešívačky;
Výroba vozů / Výroba vozů MB A / Lakovna / dekor, konzervace dutin a lakovna oprav / Kancelářské práce	Kancelářské práce	* pád předmětů a věcí na nohu pracovníka;	1	2	1	2	* udržování pořádku na stolech a ve skříních; * rovnoměrné ukládání předmětů do skříní a regálů; * nepřetěžování polic, regálů;

Výroba vozů / Výroba vozů MB A / Lakovna / dekor, konzervace dutin a lakovna oprav / Kancelářské práce	Kancelářské práce	* opaření vodou, horkými nápoji;	1	2	1	2	* opatnost při vylévání horké vody z varných konvic; * zabránit přelití nádob horkými tekutinami a nápoji;
Výroba vozů / Výroba vozů MB A / Lakovna / dekor, konzervace dutin a lakovna oprav / Kancelářské práce	Zařízení se zobrazovacími jednotkami	* únava očí - zraková zátěž, poškození zraku;	2	2	1	4	* správné ergonomické rozestavění a umístění nábytku a počítače; * používat židle výškově nastavitelné se sklopným opěradlem; * vhodné umístění monitoru (vzdálenost obrazovky od očí cca 60 cm dle její velikosti); výška středu monitoru vzhledem ke zrakové ose; * v zorném poli vyloučit světelné zdroje (nežádoucí odlesky na obrazovce); * přestávky v práci po cca 1 hod. nepřetržité práce s počítačem (bezpečnostní přestávky při práci pro kompenzaci nucené pracovní polohy a zatížení zraku a při nepřerušované práci s vysokou opakovatelností pohybů prstů a ruky); * přestávky se zařazením kompenzačních cviků; * pravidelné lékařské prohlídky odborným očním lékařem;
Výroba vozů / Výroba vozů MB A / Lakovna / dekor, konzervace dutin a lakovna oprav / Kancelářské práce	Zařízení se zobrazovacími jednotkami	* dlouhodobé opírání zápěstí a předloktí o hranu stolu nebo klávesnice (útlak nervů);	2	2	1	4	* vhodná velikost, popř. úprava pracovního stolu, umožnění vhodných poloh rukou, přestávky v práci;

Výroba vozů / Výroba vozů MB A / Lakovna / dekor, konzervace dutin a lakovna oprav / Infrazářič	Infrazářiče	* popálení o horký povrch dílů, předmětů; * popálení infrazářičem;	1	1	1	1	* před činností nechat vychladnout a infrazářič vypnout; * bezp. značení na infrazářiči; * dodržování návodu k obsluze;
Výroba vozů / Výroba vozů MB A / Lakovna / dekor, konzervace dutin a lakovna oprav / zařízení a nářadí	zařízení a nářadí	* poškození zdraví vlivem nesprávné manipulace a používání zařízení a nářadí;	1	1	1	1	* dodržování návodu k obsluze a údržbě; * provádění kontrol, revizí a preventivní údržby;
Výroba vozů / Výroba vozů MB A / Lakovna / dekor, konzervace dutin a lakovna oprav / zařízení a nářadí	Elektrická zařízení - úraz el. proudem	* úrazy následkem zasažení pracovníků el. proudem při běžné činnosti, zpravidla dotyk na nekryté, či jinak nezajištěné živé části el. zařízení např. při obsluze a činnostech na el. zařízeních pracovníky seznámenými a poučenými, úlek při průchodu el. proudem tělem postiženého, následně pád z výšky apod.;	1	1	1	1	* vyloučení činností, při nichž by se pracovník vykonávající práce v blízkosti el. zařízení, dostal do styku s živými částmi pod napětím; * zabránění neodborných zásahů do el. instalace; * udržování prozatímních el. zařízení v bezpečném stavu - výchozí revize, pravidelné revize, pravidelný odborný dohled pověřeným elektrikářem (prohlídky a odstraňování závad); * nepřiblížovat se k el. zařízení, nevyřazovat z funkce ochranu polohou, dodržovat zákaz resp. dodržovat podmínky pro práce v blízkosti el. vedení a zařízení; * vypínání el. zařízení na staveništi po ukončení pracovní doby (požární nebezpečí) a dodržování provozních podmínek nepřetržitě provozovaným topidly a zdroji el. vytápění;
Výroba vozů / Výroba vozů MB A / Lakovna / dekor, konzervace dutin a lakovna oprav /	Manipulační vozíky	* pád břemene (palety a jiné manipulační jednotky) z vidlic a zasažení osoby nacházející se v blízkosti vozíku v důsledku vadné manipulace s břemeny;	2	3	1	6	* dodržovat zásady bezpečné manipulace a stohování; * dodržovat bezpečnou vzdálenost od vozíku; * do skladu je stanoven zákaz vstupu nepovolaným osobám;

Manipulační vozíky		<ul style="list-style-type: none"> * sesutí, zřícení stohovaných palet či jiné manipulační jednotky a ohrožení osoby v blízkosti stohu/hranice; * přiřazení osoby pohybujícím se vozíkem, resp. vidlicemi, k pevné překážce, ke konstrukci; * najetí vozíkem na osobu, přejetí nohou pohybujícím se vozíkem, ohrožení osoby pohybem a pracovní činností vozíku; * střet vozíku s jiným vozidlem v silničním provozu; 					<ul style="list-style-type: none"> * používat vyznačené komunikace a cesty; * neodstavovat vozík v komunikaci a na nepřehledných místech; * před vstupem do komunikace se rozhlédnout; * video "Bezpečná chůze"; * vodorovné, svislé značení, instalace zrcadel v nepřehledných místech;
Výroba vozů / Výroba vozů MB A / Lakovna / dekor, konzervace dutin a lakovna oprav / Horkovzdušné pistole	Horkovzdušné pistole	<ul style="list-style-type: none"> * popálení horkým vzduchem; * popálení při nechtěném dotyku nechráněné části těla o horký povrch ohřátého předmětu, materiálu; 	2	2	1	4	<ul style="list-style-type: none"> * nářadí používat jen pro účely, pro které je určeno (nikoliv např. pro vysoušení vlasů), nedotýkat se horké trysky ani ohřátých předmětů; * nesměřovat proud horkého vzduchu proti osobám; * dodržování zásad požární ochrany, před odklizením a úschovou pistole ji nechat vychladnout;
Výroba vozů / Výroba vozů MB A / Lakovna / dekor, konzervace dutin a lakovna oprav / Horkovzdušné pistole	Horkovzdušné pistole	<ul style="list-style-type: none"> * působení výparů a dýmů při ohřátí některých hmot při dlouhodobější práci; 	2	2	1	4	<ul style="list-style-type: none"> * nářadí používat jen pro účely, pro které je určeno; * dostatečné větrání a výměna vzduchu v prostoru místa práce;
Výroba vozů / Výroba vozů MB A / Lakovna / dekor, konzervace dutin a lakovna oprav / Statická elektřina	Statická elektřina	<ul style="list-style-type: none"> * kontakt osoby s nabitými částmi; 	1	1	1	1	<ul style="list-style-type: none"> * snížení elektrizovatelnosti použitých látek; * zvýšení relativní vlhkosti vzduchu; * uzemnění všech vodivých předmětů, na nichž se mohou nahromadit elektrostatické náboje; * elektrostatický svod podlah; * spojení osoby s uzemněním

								pomocí vodivé obuvi a podlahy; * používání oblečení, výstroje (desek, sedadel, nádob, obalů) z omezeně elektrizovatelných materiálů, (dodržování zákazu nošení prádla a oděvů ze syntetických materiálů);
Výroba vozů / Výroba vozů MB A / Lakovna / dekor, konzervace dutin a lakovna oprav / Elektrická zařízení	Elektrická zařízení - úraz el. proudem	* úrazy následkem zasažení pracovníků el. proudem při běžné činnosti, zpravidla dotyk na nekryté, či jinak nezajištěné živé části el. zařízení např. při obsluze a činnostech na el. zařízeních pracovníky seznámenými a poučenými, úlek při průchodu el. proudem tělem postiženého, následně pád z výšky apod.;	1	1	1	1	** vyloučení činností, při nichž by se pracovník vykonávající práce v blízkosti el. zařízení, dostal do styku s živými částmi pod napětím; * zabránění neodborných zásahů do el. instalace; * udržování prozatímních el. zařízení v bezpečném stavu - výchozí revize, pravidelné revize, pravidelný odborný dohled pověřeným elektrikářem (prohlídka a odstraňování závad); * nepřibližovat se k el. zařízení, nevyřazovat z funkce ochranu polohou, dodržovat zákaz resp. dodržovat podmínky pro práce v blízkosti el. vedení a zařízení; * vypínání el. zařízení na staveništi po ukončení pracovní doby (požární nebezpečí) a dodržování provozních podmínek nepřetržitě provozovaným topidlům a zdroji el. vytápění;	
Výroba vozů / Výroba vozů MB A / Lakovna / dekor, konzervace dutin a lakovna oprav / Elektrická zařízení	Elektrická zařízení - úraz el. proudem	* dotyk osob s živými částmi tj. přímý dotyk s částmi, které jsou pod napětím nebo s částmi, které se staly živými následkem špatných podmínek, zvláště jako: - výsledek poruchy izolace (nepřímý dotyk), nedokonalá ochrana před úrazem el. proudem neživých částí (např. dřívě nulování, zemnění); - neodpovídající stupeň ochrany před dotykem (nahodilým, neúmyslným,	1	1	1	1	* dodržování zákazu odstraňovat zábrany a kryty, otvírat přístupy k el. částem, vyřazovat z funkce ochranné prvky zakrytí, uzavření; * respektování bezpečnostních sdělení; * vyloučení činností, při nichž by se pracovník vykonávající práce v blízkosti el. zařízení, dostal do styku s živými částmi pod napětím; * odborné připojování a opravy přírodních a prodlužovacích šňůr, ověřování správnosti připojení, používání odpovídajících šňůr a kabelů s ochranným vodičem, (vždy	

		<p>svévolným) vyplývající z příslušných předpisů;</p> <p>- vadné funkce el. výstroje (výzbroje), chybějící jištění el. výstroje, (výzbroje) např. částí el. zařízení, pracovních strojů apod.;</p> <p>- při nechráněných živých částech např. v otevřeném rozvaděči, poškozené části el. instalace, demontované kryty apod.;</p> <p>- přístupné živé části el. zařízení v důsledku mechanického poškození např. rozváděče apod.;</p>				<p>provádí elektrikář - pracovník znalý s vyšší kvalifikací);</p> <p>* spoje odlehčovat od tahu, prodlužovací šňůry připojovat s ochranným vodičem, ochranný vodič musí být delší, aby při vytržení byl přerušen jako poslední;</p> <p>* zabránění neodborných zásahů do el. instalace;</p> <p>* udržování prozatímních el. zařízení v bezpečném stavu - výchozí revize, pravidelné revize, pravidelný odborný dohled pověřeným elektrikářem (prohlídky, a odstraňování závad);</p> <p>* dodržování zákazu omotávání el. kabelů kolem kovových konstrukcí, objektů zábradlí, lešení apod. na pracovištích;</p> <p>* šetrné zacházení s el. přívody pracovníky při manipulaci s el. zařízeními, vypínání, zapínání do zásuvek apod., šetrné zacházení s kabely a přívod. šňůrami;</p> <p>* před přemístěním spotřebiče připojeného pohyblivým přívodem spotřebič bezpečně odpojit vytažením vidlice ze zásuvky (neplatí pro spotřebiče, které jsou k tomu účelu zvlášť konstruovány a uzpůsobeny);</p> <p>* vyhnout se používání prodlužovacích přívodů, používat je jen v nejnutnější délce; nepoužívat prodlužovací přívody s vidlicemi na obou stranách;</p> <p>* přesvědčit se před použitím el. přístroje nebo el. zařízení o jeho řádném stavu (řádná kontrola);</p> <p>* nepřibližovat se k el. zařízení, vyřazovat z funkce ochranu polohu, dodržovat zákaz resp. dodržovat podmínky pro práce v blízkosti el. vedení a zařízení;</p> <p>* provedení opatření pro ochranu před úrazem el. proudem neživých částí (při kontaktu pracovníků s neživými částmi na nichž je v případě poruchy napětí (napětí na vodivé kostře stroje nebo nářadí);</p>
--	--	--	--	--	--	---

<p>Výroba vozů / Výroba vozů MB A / Lakovna / dekor, konzervace dutin a lakovna oprav / Elektrická zařízení</p>	<p>Elektrická zařízení - úraz el. proudem</p>	<p>* poškození, porušení izolace vodičů, kabelů šňůrových vedení;</p>	<p>1</p>	<p>1</p>	<p>1</p>	<p>* udržování el. zařízení v bezpečném stavu - výchozí revize, pravidelné revize; * ochrana před nebezpečným dotykem nebo přiblížením k živým částem el. zařízení před nebezpečným dotykovým napětím na neživých částech, před výskytem nebezpečného dotykového napětí, před škodlivým účinkem el. oblouku, před nežádoucím vniknutím cizích předmětů, vody, vlhkosti, plynů, prachů, par do el. zařízení, zejména v místech hořlavých prachů; * šetrné zacházení s kabely a přívodními šňůrami; * dodržovat zákaz vedení el. přívodních kabelů po komunikacích a tam, kde by mohlo dojít k jejich poškození staveništním a jiným zařízení; * udržování prozatímních el. zařízení v bezpečném stavu - výchozí revize, pravidelné revize, pravidelný odborný dohled pověřeným elektrikářem (prohlídky, a odstraňování závad); * dodržování zákazu omotávání el. kabelů kolem kovových konstrukcí, objektů zábradlí, lešení apod. na pracovištích; * šetrné zacházení s el. přívody pracovníky při manipulaci s el.zařízeními, vypínání, zapínání do zásuvek apod.;</p>
<p>Výroba vozů / Výroba vozů MB A / Lakovna / dekor, konzervace dutin a lakovna oprav / Elektrická zařízení</p>	<p>Elektrická zařízení - úraz el. proudem</p>	<p>* nemožnost rychlého vypnutí el. proudu v případě nebezpečí; * nepřístupný hlavní vypínač prozatímního el. zařízení; * nevhodné umístění hlavního vypínače;</p>	<p>1</p>	<p>1</p>	<p>1</p>	<p>* vhodné umístění hlavního vypínače, umožnění snadné a bezpečné obsluhy a ovládní; * informování všech zaměstnanců o umístění hlavního el. rozvaděče a vypínače; * udržování volného prostoru a přístupu k hl. vypínačům; prostoru před el. rozvaděči a ochrana el. rozvaděčů (před mechanickým poškozením); * vypínání el. zařízení po ukončení prac. doby (požární nebezpečí) a</p>

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Jana Klozová

Obor: Manažerská studia – řízení lidských zdrojů

Forma studia: Kombinovaná

Název práce: Bezpečnost a ochrana zdraví při práci ve Škoda Auto a.s.

Rok: 2019

Počet stran textu bez příloh: 42

Celkový počet stran s přílohami: 66

Počet titulů českých použitých zdrojů: 19

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 0

Počet internetových zdrojů: 9

Počet zákonů a vyhlášek: 5

Vedoucí práce: Mgr. Kosina